

Η ΓΕΝΙΚΗ: Λειτουργίες - Χρήσεις

➤ με ονόματα (προσδιοριστική, υποκειμενική, αντικειμενική)

Αύριο είναι τα γενέθλια ενός φίλου μου.

Η μητέρα της καλύτερης μου φίλης είναι δασκάλα.

Βρήκα κάτι κλειδιά αυτοκινήτου μπροστά στην πόρτα μας.

Έξι ποτήρια του νερού ήταν πάνω στο τραπέζι.

Ο ήλιος του χειμώνα ζέσταινε το σπίτι.

Ο παππούς πότιζε τα δέντρα του μικρού κήπου.

Τι κάνεις συνήθως την ώρα του διαλείμματος;

Ποιο είναι το ψηλότερο βουνό αυτής της χώρας;

Η Άννα είναι δεκατριών χρονών.

Έφτιαξαν μια πόρτα ύψους 10 μέτρων.

Δεν μπορούσαν να εξηγήσουν την αντίδραση του παιδιού τους.

Οι λύσεις των ασκήσεων βρίσκονται στην τελευταία σελίδα.

➤ με ρήματα (έμμεσο αντικείμενο, χαριστική / προσωπική)

Αγοράσαμε της φίλης μας δώρο. ➔ Της αγοράσαμε δώρο.

Δε μιλάω του Γιάννη. ➔ Δεν του μιλάω.

Πόσοι επέζησαν του σεισμού;

Να μου είσαι καλά!

➤ με επιρρήματα

Κοίτα μπροστά σου!

Είναι όλοι εναντίον μου.

Παίζαμε εκτός έδρας, γι' αυτό χάσαμε.

➤ σε εκφράσεις (ως κατηγορούμενο, με επιρρηματική σημασία)

Φέτος είναι της μόδας τα άσπρα.

Έγινε της τρελής στο σπίτι!

Και του χρόνου!

➤ με προθέσεις

Είναι κατά του πολέμου και υπέρ της ειρήνης.

Εξαιτίας σου δε θα πάμε πουθενά!

1. Τίνος είναι το μπουφάν;

Η Ελένη και ο Αλέξης συζητούν. Τους ακούει όμως και κάποιος άλλος...
Διάβασε το διάλογο για να μάθεις ποιος. Στη συνέχεια απάντησε στις ερωτήσεις που ακολουθούν.

Ελένη: Μπα; Από πότε αγαπά ο αδερφούλης μου τα ζώα και φορά μπουφάν με το σήμα της WWF;

Αλέξης: Και τι σε νοιάζει εσένα, που φοράς ως και τα πουκάμισα του μπαμπά;

Ελένη: Ωραίο είναι πάντως το μπουφάν.
Του Γιάννη δεν είναι;

Αλέξης: Ναι, αλλάξαμε μπουφάν για σήμερα.

Ελένη: Έχετε έξοδο απόψε δηλαδή;

Αλέξης: Ναι, είναι τα γενέθλια της Μυρτώς και θα πάμε στο πάρτι της.

Ελένη: Και το αυτοκίνητο του θείου ποιος θα το πλύνει; Δίνει πέντε ευρώ.

Αλέξης: Εγώ. Προλαβαίνω. Και εσύ να πας να πάρεις τα φάρμακα της γιαγιάς.

Ελένη: Αυτό είναι τσάμπα!

Αλέξης: Ναι, αλλά συνέχεια έχεις δωράκια από τη γιαγιά.

Μαμά: Έλενα, πηγαίνεις να πάρεις και τα ρούχα του παιδιού απ' το καθαριστήριο;

Ελένη: Ποιανού παιδιού, μανούλα;

Μαμά: Του Αλέξη.

Ελένη: Και γιατί δεν πάει το παιδί, μαμά;

Μαμά: Αφού θα πας στο φαρμακείο, δίπλα είναι.

Αλέξης: Έλα, Ελενίτσα, κάνε καμιά δουλίτσα!...

1. Ποιανού το μπουφάν φοράει ο Πέτρος;

.....

2. Ποιανού τα πουκάμισα φοράει η Έλενα;

.....

3. Τίνος τα γενέθλια είναι σήμερα;

.....

4. Ποιος έχει πάρτι σήμερα;

.....

5. Τι θα πάρει η Έλενα από το φαρμακείο;

.....

6. Ποιανού τα ρούχα είναι στο καθαριστήριο;

.....

Με τη **ΓΕΝΙΚΗ** λέμε σε ποιον ανήκει κάτι.

ποιος;

ονομαστική

ο Γιάννης έχει μια μπλούζα
ο Κώστας
ο Πέτρος

η Έλενα έχει μια μπλούζα
η Άννα
η Μυρτώ

το παιδί έχει μια μπλούζα
το μωρό

ποιανού; τίνος;

γενική

η μπλούζα **του** Γιάννη
του Κώστα
του Πέτρου

η μπλούζα **της** Έλενας
της Άννας
της Μυρτώς

η μπλούζα **του** παιδιού
του μωρού

2. Τίνος είναι τα ποτήρια;

Και ποιανού είναι τα πιατάκια;

3. Ποιος μένει πού;

Διάβασε το κείμενο και γράψε τις λεζάντες.

Ο ΟΡΟΦΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗ

Στο πάνω διαμέρισμα μένουμε εμείς. Ο όροφος είναι μεγάλος. Η αδελφή μου έχει δωμάτιο με μπαλκόνι. Εγώ δεν έχω, αλλά το δωμάτιό μου είναι πιο μεγάλο.

Κάτω δεξιά μένουν ο θείος, η θεία και το παιδί τους. Στο διπλανό διαμέρισμα μένουν ο παππούς και η γιαγιά. Ο κήπος είναι κοντά και το απόγευμα κάθονται εκεί. Η γιαγιά φτιάχνει νόστιμα φαγητά. Η κουζίνα της είναι μεγάλη. Το βράδυ τρώμε εκεί όλοι μαζί.

Έχουμε και υπόγειο. Εκεί ο παππούς μου έχει ένα μικρό εργαστήριο για το μαστόρεμα. Μ' αρέσει στο υπόγειο. Κανείς δε μας ακούει όταν παίζουμε εκεί κάτω. Στο σπίτι μας μ' αρέσει που έχουμε σκεπή και όχι ταράτσα.

4. Τι φωνίζουμε και από πού;

Αντιστοιχίσε τον άνθρωπο με τα προϊόντα, γράψε πώς λέμε το μαγαζί του καθενός και φτιάξε φράσεις όπως στο παράδειγμα.

ο άνθρωπος

μανάβης
χασάπης
μπακάλης
φούρναρης
ζαχαροπλάστης
φιλικατζής

το προϊόν

τρόφιμα
φρούτα και λαχανικά
κρέας
περιοδικά και εφημερίδες
τούρτες και γλυκά
φρέσκο ψωμί

το μαγαζί

.....
μανάβικο
.....
.....
.....
.....

✓ Από το μανάβη αγοράζουμε φρούτα και λαχανικά. Το μαγαζί του μανάβη το λέμε μανάβικο.

5. Το καβούκι της ...;

Στον Αλέξη και στην Έλενα αρέσουν τα κουίζ για τα ζώα. Τώρα προσπαθούν να αντιστοιχίσουν τα ζώα με τα μέρη του σώματός τους και να κάνουν φράσεις όπως στο παράδειγμα. Μπορείς να τους βοηθήσεις;

α.			στ.
β.			ζ.
γ.			η.
δ.			θ.
ε.			ι.

☒	το καβούκι	η καμηλοπάρδαλη
☐	ο λαιμός	ο ελέφαντας
☐	η προβοσκίδα	η χελώνα
☐	τα μάτια	το λιοντάρι
☐	οι ρίγες	η ζέβρα
☐	η καμπούρα	ο σκαντζόχοιρος
☐	η χαίτη	η κουκουβάγια
☐	τα δόντια	η καμήλα
☐	το κρανίο	ο χιμπατζής
☐	τα αγκάδια	ο λύκος

✓ το καβούκι της χελώνας

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....

6. Τα κλειδιά!

Διάβασε το κείμενο και υπογράμμισε τις γενικές και, μετά, με τις υπογραμμισμένες λέξεις των φράσεων που βρήκες συμπλήρωσε τον πίνακα.

Και ενώ ο Αλέξης και η Έλενα παίζουν, ο παππούς σκέφτεται τίνος μπορεί να είναι τα κλειδιά που βρήκε έξω από την πόρτα του σπιτιού.

άρθρα	ουσιαστικά	αντωνυμίες
του		κανενός

7. Τίνος είναι;

Φτιάξε μικρούς διαλόγους όπως στο παράδειγμα.

✓ ποδήλατο / φίλος / Βασίλης

- ➔ - Ποιανού είναι αυτό το ποδήλατο;
- Ποιου φίλου σου;

- Ενός φίλου μου.
- Του Βασίλη.

1. γυαλιά / φίλη / Όλγα

2. τσάντα / συμμαθητής / Πέτρος

3. βιβλίο / γνωστή / Δάφνη

4. μηχανάκι / παιδί / φίλος από το Β2

5. εργαλείο / μάστορας / υδραυλικός

6. ταυτότητα / πελάτης / κύριος Δήμας

7. κοκαλάκι / κοπέλα / Μυρτώ

8. χρήματα / κυρία / κυρία Στεφανίδου

8. Ρώτα με, να σου πω!

Ρώτησε τους συμμαθητές σου τίνος είναι τα διάφορα πράγματα που βλέπεις στην τάξη, πάνω στα θρανία, στην έδρα, στο πάτωμα, στους τοίχους κτλ. Κάποιος άλλος σου δίνει την απάντηση.

- ✓ - Τίνος είναι η κόκκινη τσάντα;
- Είναι της Μαρίας.

ΓΕΝΙΚΗ ΚΤΗΤΙΚΗ - γενική αντωνυμιών και επιθέτων

9. Η περίεργη!

Διάβασε το διάλογο και απάντησε στις ερωτήσεις.

Μαρία: Δε μου λες, Ελένη, είδες την καινούργια μας γειτόνισσα; Πολύ παράξενα δεν είναι τα ρούχα της;

Ελένη: Οχ, ακόμα δεν ήρθε η γυναίκα και άρχισε το κουτσομπολιό!

Μαρία: Μια παρατήρηση έκανα! Δε μου λες, το αυτοκίνητο των διπλανών σας δεν ήταν κόκκινο; Πότε το έβαψαν;

Ελένη: Δεν ξέρω, Μαρία μου. Δεν το πρόσεξα.

Μαρία: Μμμ... μήπως τουλάχιστον θυμάσαι τι μάρκα ήταν τα ποδήλατα των ξανθών παιδιών που είδαμε χτες;

Ελένη: Ποιων παιδιών;

Μαρία: Αυτών που συχνάζουν¹ στην πλατεία και είναι πολύ φίλοι κάποιων κοριτσιών που είναι στην τάξη σου, νομίζω, της Σόνιας και της Μάρδας.

Ελένη: Πώς τα ξέρεις εσύ όλα αυτά; Είσαι φίλη καμιάς τους;

Μαρία: Όχι, αλλά τις έχω δει. Και δεν είναι φίλες μου, γιατί είναι φίλες εκείνης της έξυπνης, της Άννας, που δεν την μπορώ καθόλου! Δε μου λες, είδες ένα παντελόνι που πήγε και πήρε;

Ελένη: Μου φαίνεται τελικά ότι τα μάτια κάποιων ανθρώπων βλέπουν καλύτερα!

Μαρία: Τα μάτια όποιων θέλουν βλέπουν! Εσύ αδιαφορείς για τους άλλους, δεν είσαι σαν και μένα!

Ελένη: Τι να σου πω τώρα, παιδάκι μου!

1. Τίνος τα ρούχα είναι παράξενα; .....
2. Τίνων το αυτοκίνητο ήταν κόκκινο; .....
3. Ποια παιδιά είχαν ποδήλατα; .....
4. Με ποιες κάνουν παρέα αυτά τα παιδιά; .....
5. Γιατί δεν κάνει παρέα και η Μαρία με τις συμμαθήτριες της Ελένης; .....
6. Τίνων τα μάτια βλέπουν περισσότερα πράγματα; .....

1. **συχνάζω:** πηγαίνω συχνά.

10. Συμπλήρωσε τον πίνακα με τις γενικές του διαλόγου.

άρθρα	ουσιαστικά	επίθετα	αντωνυμίες
των		διπλανών	

11. Πού είναι το λάθος;

Η Μαρία σήμερα είναι λίγο αφηρημένη. Κοίταξε τι έγραψε στο ημερολόγιό της και διόρθωσε τα λάθη της.

Είπα στην Ελένη για το αυτοκίνητο του διπλανό της και δεν ήξερε τίποτα. Τι ρώτησα για τα ποδήλατα εκείνα τα αγόρια που συχνάζουν στην πλατεία και πάλι δεν ήξερε τίποτα. Και δεν ξέρει, λέει, ούτε η Σόνια και η Μάρθα κάνουν παρέα με την Άννα, την οποία το καινούργιο παντελόνι είναι απαίσιο! Μερικοί άνθρωποι δεν έχουν γούστο. Τα πράγματα τέτοιοι άνθρωποι είναι άχαρα σαν κι αυτούς!

Αλλά η Ελένη δε βλέπει τίποτα, δίδεν! Και είπε ό-
ρισσότερα απ' όσα πρέπει. Όταν όμως κάποιος της α-
ρέσει, τότε αρχίζει: αχ, είδες τα μαλλιά εκείνο το
παιδί; Και τι ωραίο χαμόγελο που έχει! Γι' αυτό της εί-
πα κι εγώ ότι, άμα θέλουμε, βλέπουμε τα πάντα!

✓ το αυτοκίνητο του διπλανού της

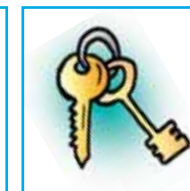
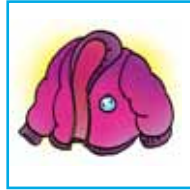
1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

12. Της ξανθιάς ή της μελαχρινής;

Κοίταξε τα σκίτσα και πες τι είναι τίνος. Επειδή δεν ξέρουμε τα ονόματα αυτών των ανθρώπων, χρησιμοποίησε επίθετα όπως:

- ψηλός • μακρύς • κοντός • ξανθός • μελαχρινός • νέος • ηλικιωμένος
- πλούσιος • φτωχός • επιμελής • άτακτος

13. Πες το αλλιώς!

Κάνε τις δύο προτάσεις μία χρησιμοποιώντας γενική, όπως στο παράδειγμα.

✓ Η αδερφή μου έχει ένα κινητό. Αυτό το κινητό είναι πολύ μικρό.

➔ Το κινητό ..... της αδερφής μου είναι πολύ μικρό.

1. Η κοπέλα που κάθεται στην παραλία έχει μια ομπρέλα. Η ομπρέλα αυτή είναι τεράστια.

Η ομπρέλα .....

2. Η ασθενής έχει ένα μαξιλάρι. Το μαξιλάρι αυτό έπεσε στο πάτωμα.

Το μαξιλάρι .....

3. Ο παχύς κύριος έχει μια φωτογραφική μηχανή. Η μηχανή αυτή βγάζει ωραίες φωτογραφίες.

Η φωτογραφική μηχανή .....

4. Το παιχνιδιάρικο¹ μωρό έχει ένα κουκλάκι. Το κουκλάκι αυτό είναι σκισμένο.

Το κουκλάκι .....

5. Ένας παλιός συμμαθητής μου έχει ένα σιντί. Εγώ δανείστηκα αυτό το σιντί.

Δανείστηκα το σιντί .....

6. Κάποια καλή μου φίλη έχει ένα σκύλο. Τον λένε Τζακ.

Το σκύλο .....

7. Εκείνος ο δάσκαλος έχει ένα χαρτοφύλακα. Ο χαρτοφύλακός του είναι τεράστιος.

Ο χαρτοφύλακας .....

8. Οι συγγενείς και οι φίλοι μας έχουν αυτοκίνητα. Αλλά γιατί τα περισσότερα είναι άσπρα;

Γιατί τα αυτοκίνητα .....

1. παιχνιδιάρης, -α, -ικο: που του/της αρέσουν τα παιχνίδια.

14. Τι έγινε;

Κοίταξε τα σκίτσα και πες τι συνέβη σε αυτούς τους ανθρώπους και τι έκαναν μετά. Χρησιμοποίησε τα ρήματα που δίνονται κάθε φορά καθώς και την αντωνυμία Ο ΟΠΟΙΟΣ, Η ΟΠΟΙΑ, ΤΟ ΟΠΟΙΟ, όπως στο παράδειγμα.

χαλάω - τηλεφωνώ

φεύγω - πηγαίνω

✓ Η κυρία της οποίας το αυτοκίνητο χάλασε
πήρε τηλέφωνο την οδική βοήθεια.

ανοίγω - σκύβω και μαζεύω

σκίζω - γυρίζω

σπάω - γράφω

ανεβαίνω - καλώ

15. Ποιανού;

Συμπλήρωσε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των λέξεων.

1. Γιατί πειράζεις τα πράγματα ..... σου; (συμμαθητής)
2. Το μολύβι ..... έχει πέσει στο πάτωμα. (αγόρι)
3. Πας στο καθαριστήριο να πάρεις το παλτό ..... ; (γιαγιά)
4. Οι μπλούζες ..... είναι όλες ροζ. (μικρός, αδερφή)
5. Είδες το σπιτάκι ..... μου; (καινούργιος, σκύλος)
6. Τα νερά ..... είναι κρύα. (βαθύς, ποταμός)
7. Τα σπίτια ..... έχουν συχνά πολλή σκόνη!
(τεμπέλης, άνθρωπος)
8. Μου εξήγησαν το πρόβλημα ..... . (αυτός, οικογένεια)
9. Χάλασε το αυτοκίνητο ..... . (εκείνος, κυρία)
10. Ο καθηγητής διόρθωσε τα τετράδια ..... . (όλος, παιδί)
11. Οι τσάντες ..... είναι πολύ μεγάλες. (μερικός, γυναίκα)
12. Τα βιβλία ..... ήταν στα θρανία, ενώ ..... ήταν στο πάτωμα.
(κάποιος, κάποιος, άλλος)
13. Τα σεντόνια ..... είναι λευκά. (αυτός, φάντασμα)
14. – Η τσάντα ..... μου είναι μικρή.
– Ναι, αλλά ..... είναι μικρότερη! (μητέρα, δικός)
15. Το αγόρι ..... η μπάλα χάθηκε χτες πήγε στο διευθυντή και διηγήθηκε
τι έγινε. (οποίος)
16. Ο δάσκαλος έβαλε άριστα στα τετράδια ..... .
(όλος, επιμελής, μαθητής)

16. Στο Δημαρχείο

Διάβασε το διάλογο και συμπλήρωσε τα στοιχεία της μητέρας της Ελένης.

Τα διαβατήρια της Ελένης και της μητέρας της έχουν λήξει. Πηγαίνουν στο Δημαρχείο για να πάρουν ένα «πιστοποιητικό πολιτογράφησης», ένα χαρτί που λέει σε ποιο δήμο είναι γραμμένοι οι πολίτες. Η υπάλληλος ζητάει από τη μαμά της Ελένης να συμπληρώσει τα στοιχεία της.

Υπάλληλος: Συμπληρώστε, σας παρακαλώ, αυτό το έντυπο και μετά φέρτε το πάλι σε εμένα.

Μαμά: Λοιπόν, τι γράφουμε εδώ; Πρώτα το όνομά μου, μετά το όνομα του μπαμπά, Δημήτριος, το όνομα της μαμάς μου, Ελένη, και το όνομα της οικογένειας της μαμάς μου, Γιαννοπούλου. Θέλουν και αριθμό ταυτότητας. Για κοίτα, βρε Ελενίτσα μου, στην τσάντα μου κάπου είναι το πορτοφόλι μου.

Ελένη: Αχ, μαμά, γιατί ποτέ δε θυμάσαι νούμερα; Και γιατί να έχω κι εγώ το ίδιο πρόβλημα; Μήπως είναι κληρονομικό; Ορίστε το πορτοφόλι. Πότε γεννήθηκες, όμως, θυμάσαι, ε;

Μαμά: Έλα, Ελένη, άσε τα αστεία.

Ελένη: 23 Αυγούστου 1961. Και γεννήθηκες στην Πάτρα. Και τώρα μένουμε στο Χαϊδάρι Αττικής. Είδες πώς σε βοηθάω, μαμάκα μου; Να πάω και το χαρτί τώρα στην κυρία;

Μαμά: Πολύ πρόθυμη σε βλέπω... Μήπως θέλεις να μου ζητήσεις κάτι;

Τα στοιχεία της μητέρας της Ελένης

Όνοματεπώνυμο: ..... *Αναστασία Στεφανίδου* .....

Όνομα συζύγου: .....

Όνομα μητρός: .....

Το γένος: .....

Αριθμός ταυτότητας: ..... *ΠΒ 46596* .....

Ημερομηνία γέννησης: .....

Τόπος γέννησης: .....

Τόπος κατοικίας: .....

Τα στοιχεία της μητέρας σου

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Το **ΕΠΩΝΥΜΟ** είναι το όνομα της οικογένειας. Το λένε και **ΕΠΙΘΕΤΟ**.

Το επώνυμο της γυναίκας και της κοπέλας είναι στη γενική:

- ο κύριος Παππάς - η κυρία Παππά (η γυναίκα του κυρίου Παππά)
- Γιάννης Παππάς - η Μαρία Παππά (η κόρη ή η γυναίκα του κυρίου Παππά)
- ο κύριος Τουφεκτζής - η κυρία Τουφεκτζή
- ο κύριος Παυλάτος - η κυρία Παυλάτου

Τα **ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΕΠΩΝΥΜΑ / ΕΠΙΘΕΤΑ** είναι πάντα στη γενική και δεν αλλάζουν ποτέ:

- αυτή είναι η κυρία Παυλάτου - αυτός είναι ο κύριος Παυλάτος
- το παιδί της κυρίας Παυλάτου - το παιδί του κυρίου Παυλάτου
- ξέρεις την κυρία Παυλάτου; - ξέρεις τον κύριο Παυλάτο;

ΠΡΟΣΟΧΗ! στον τόνο.

- ο κύριος Βασιλόπουλος - η κυρία Βασιλοπούλου
αλλά: η γυναίκα του κυρίου Βασιλόπουλου

Στα επώνυμα σε **-ίδης** βάζουμε **-ίδου** ή **-ίδη** για τη γυναίκα στη γενική:

- ο κύριος Στεφανίδης και η κυρία Στεφανίδου
- η Καίτη Αμανατίδη και ο Στέλιος Αμανατίδης

Υπάρχουν επώνυμα που λήγουν σε **-ου** και για τους άντρες και για τις γυναίκες!

- ο κύριος και η κυρία Μάρκου
- ο Τάσος και η Μαριάννα Τασόγλου

Τα **ξένα επώνυμα** δεν αλλάζουν:

- ο Βαγγέλης Κοχ και η Μαρίζα Κοχ.

17. Πώς ονομάζεται;

Γράψε το επώνυμο / επίθετο της γυναίκας.

✓ Γιάννης Τριανταφυλλίδης	➔ Ξένια Τριανταφυλλίδου/Τριανταφυλλίδη...
1. Πέτρος Βανδής	Άννα .....
2. Απόστολος Κούλογλου	Γιώτα .....
3. Στέλιος Κουγιουμτζής	Φωτεινή .....
4. Μιχάλης Ευαγγελάτος	Ζωή .....
5. Κώστας Παυλόπουλος	Ελένη .....
6. Θανάσης Αμανατίδης	Σοφία .....
7. Γιώργος Αντύπας	Δήμητρα .....
8. Λευτέρης Παπαδόπουλος	Βασιλική .....
9. Τάκης Παππάς	Ειρήνη .....
10. Σπύρος Έβερετ	Μελίνα .....

18. Πώς λένε τους δικούς σου;

Στη δική σας γλώσσα υπάρχει διαφορά ανάμεσα στα γυναικεία και τα ανδρικά επίθετα; Έχουν τον ίδιο τύπο; Συμπλήρωσε εδώ τα επίθετα της οικογένειάς σου.

Το επώνυμό μου: .....

Το επώνυμο του πατέρα μου: .....

Το επώνυμο της μητέρας μου: .....

Το επώνυμο της γιαγιάς μου: .....

Το επώνυμο του παππού μου: .....

19. Ποιος είναι τι;

Ο Αλέξης θυμήθηκε ότι τα παιδιά των Ίνκας έλεγαν «μπαμπά» και «μαμά» και το θείο και τη θεία. Ρωτάει λοιπόν την Ελένη ποιος είναι ποιος στην οικογένεια.

	A.	B.
✓ Η νύφη είναι	η γυναίκα του γιου	η γυναίκα του αδελφού
1. Ο γαμπρός είναι	.....	.....
2. Η ανιψιά είναι	.....	.....
3. Ο εγγονός είναι	.....	.....
4. Ο προπάππος είναι	.....	.....
5. Ο ξάδελφος είναι	.....	.....
6. Η κουνιάδα είναι	.....	.....
7. Ο μπατζανάκης είναι	.....	.....
8. Ο δισέγγονος είναι	.....	.....
9. Η συννυφάδα είναι	.....	.....

20. Ξέρεις ποιας μαμάς είναι το μικρό;

Ο Αλέξης και η Ελένη κάνουν και πάλι κουίζ. Μήπως εσύ ξέρεις τη... μαμά των παρακάτω ζώων;

- ✓ το πιτσούνι ➔ το πιτσούνι είναι το μικρό του περιστεριού
1. το αρνί ➔ .....
2. το κουτάβι ➔ .....
3. το πουλάρι ➔ .....
4. το μοσχάρι ➔ .....
5. το κοτόπουλο ➔ .....

21. Τίνος συγγενής;

Χωριστείτε σε δύο ομάδες. Η μία ομάδα κοιτάζει το σκίτσο και η άλλη ομάδα γυρίζει ανάποδα τη σελίδα. Τα παιδιά της πρώτης ομάδας πρέπει να βρουν τι συγγένεια έχουν αυτοί οι άνθρωποι μεταξύ τους. Γι' αυτό ρωτούν τα παιδιά της άλλης ομάδας, που τους δίνουν τις σωστές απαντήσεις.

- ✓ - Τίνος γιος είναι το ξανθό αγοράκι;
- Του χοντρού κυρίου.
- ✓ - Και η μητέρα του ποια είναι;
- .....

22. Τώρα ξέρεις!

Φτιάξε προτάσεις με τις πληροφορίες που μαζέψατε, όπως στο παράδειγμα.

- ✓ Το ξανθό αγοράκι είναι γιος του χοντρού κυρίου και της .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

• το παλιό αυτοκίνητο είναι του παλιού κυρίου
 • ο παλιός αυτοκίνητος είναι του παλιού κυρίου
 • ο παλιός αυτοκίνητος είναι του παλιού κυρίου
 • ο παλιός αυτοκίνητος είναι του παλιού κυρίου
 • ο παλιός αυτοκίνητος είναι του παλιού κυρίου

23. Τι θέλουν να πουν;

Συμπλήρωσε με τις αντωνυμίες:

• όποιος • όσος • τέτοιος • τόσος • οποιός • πόσος • ποιος • αυτός • εκείνος

1. Οι γονείς ..... παιδιών είναι από το εξωτερικό θα συμπληρώσουν αυτό το έντυπο.
2. Ο φίλος μου, ... η μητέρα δουλεύει στην τράπεζα, μου έδωσε έναν κουμπαραί.
3. Με φώναξε ο μπαμπάς ..... του κοριτσιού και μου είπε να μην κάνουμε φασαρία.
4. Μερικοί γονείς δε μαλώνουν ποτέ τα παιδιά τους και τα αφήνουν πάντα να κάνουν ό,τι θέλουν. Όμως τα παιδιά ..... ανδρώπων είναι συνήθως κακομαθημένα.
5. - Ο παπούς ..... κοπέλας λέγεται Δημήτρης;
- ..... εδώ.
6. Στη γιορτή ήρθαν οι συγγενείς ..... πολλών μαθητών, που δε μας χωρούσε η αίθουσα!
7. Οι μαμάδες ..... παιδιών ξέρω εργάζονται όλες.
8. Οι δειοί ..... φίλων σου μένουν στη γειτονιά σου;

24. Κοίταξε τα σκίτσα και φτιάξε προτάσεις, χρησιμοποιώντας τις λέξεις που δίνονται δίπλα σε κάθε σκίτσο.

πατέρας, μικρός, παιδί, καπνίζω

✓ Ο πατέρας του μικρού παιδιού καπνίζει ένα τσιγάρο.
.....
.....

γιαγιά, τρεις, κορίτσι, λέω, ιστορία

.....
.....

μπαμπάς, μερικός, μαθητής, φοράω, καπέλο

.....
.....

άντρας, εκείνος, ψηλός, κυρία, είμαι, κοντός

.....
.....

γονείς, όλος, παιδί, χορεύω, χτες, σε πάρτι

.....
.....

νονά, παχουλός, μωρό, γελάω

.....
.....

25. Ολυμπιακός ή Παναθηναϊκός;

Διάβασε το διάλογο του παπού με τον Αλέξη και πες αν οι προτάσεις που ακολουθούν είναι σωστές (Σ) ή λάθος (Λ) βάζοντας ένα ✓ στο κατάλληλο τετραγωνάκι.

Παπούς: Αλέξη, βρήκα αυτά τα κλειδιά. Του φίλου σου του Γιώργου πρέπει να είναι. Αλλά ο Γιώργος δεν είναι Παναθηναϊκός;

Αλέξης: Ολυμπιακός είναι, βρε παπού, αλλά δεν οδηγεί. Αυτά είναι κλειδιά αυτοκινήτου.

Παπούς: Αυτοκινήτου; Πού το ξέρεις;

Αλέξης: Το βλέπω. Κοίτα, γράφει και ΤΟΥΟΤΑ.

Παπούς: Είδες; Χωρίς τα γυαλιά μου δε βλέπω καλά... Τίνος να είναι όμως τα κλειδιά;

Αλέξης: Του μπαμπά είναι, καλέ παπού. Εμείς δεν έχουμε ΤΟΥΟΤΑ;

1. Τα κλειδιά είναι του φίλου του Αλέξη.

2. Ο Γιώργος δεν οδηγεί.

3. Τα κλειδιά είναι κλειδιά αυτοκινήτου.

4. Το αυτοκίνητο της οικογένειας του Αλέξη δεν είναι ΤΟΥΟΤΑ.

	Σ	Λ
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐

Με τη **ΓΕΝΙΚΗ** δηλώνουμε **ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΣΚΟΠΟ** έχει γίνει κάτι, γιατί χρησιμοποιούμε ένα πράγμα, ποια είναι η χρήση του.

Συχνά, δε βάζουμε άρθρο (βλέπε και ενότητα για το άρθρο).

- ο παπούς βρήκε κάτι κλειδιά αυτοκινήτου ➔ για το αυτοκίνητο
- ο Κώστας φοράει γυαλιά ηλίου ➔ για τον ήλιο
- παράγγειλε τα ρούχα του γάμου ➔ για το γάμο

26. Τι είναι αυτό;

Τι είδους είναι το κάθε πράγμα. Φτιάξτε διαλόγους όπως στο παράδειγμα.

άσκηση: αριθμητική / λεξιλόγιο

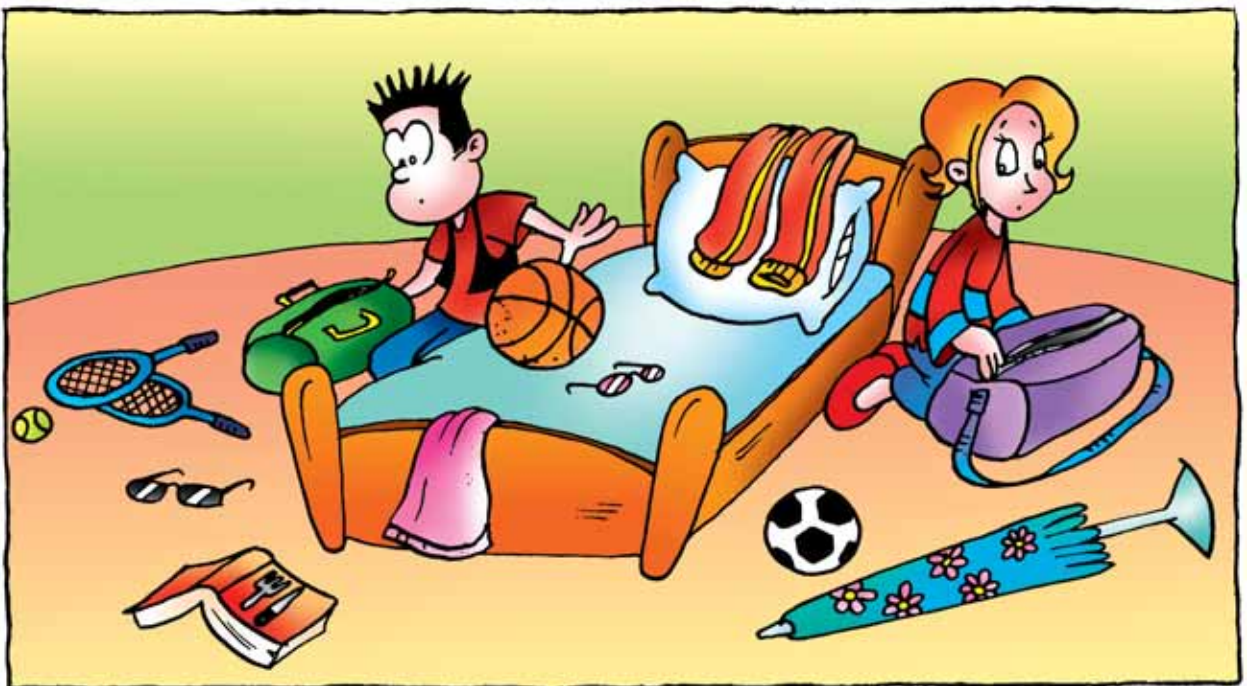
- ✓ - Τι ασκήσεις είναι αυτές;
- Αυτή είναι μια άσκηση αριθμητικής και αυτή είναι μια άσκηση λεξιλογίου.

1. μπάλα: ποδόσφαιρο / καλαθοσφαίριση
2. εισιτήριο: λεωφορείο / κινηματογράφος
3. τσάντα: ταξίδι¹ / θάλασσα¹
4. θήκη: μαξιλάρι / πάπλωμα
5. κρέμα: πρόσωπο / σώμα
6. φόρμα: γυμναστική / ιππασία
7. πετσέτα: μπάνιο / κουζίνα
8. χαρτί: τουαλέτα / κουζίνα
9. γυαλιά: ήλιος¹ / μυωπία
10. μάθημα: Γλώσσα / Πληροφορική

27. Τίνος είναι η ομπρέλα θαλάσσης;

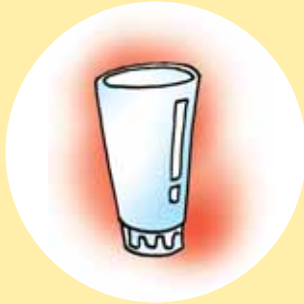
Ο Αλέξης και η ξαδέρφη του η Μαρίνα πηγαίνουν εκδρομή στη θάλασσα. Τα παιδιά ετοιμάζουν τις τσάντες τους, αλλά μπέρδεψαν τα πράγματά τους.

Κοίταξε αυτά που μπέρδεψαν και πες τίνος είναι τι. Υπάρχει κάτι που νομίζεις ότι βρέθηκε κατά λάθος εκεί;

1. λέμε και: ταξιδίου, θαλάσσης και ηλίου.

Με τη ΓΕΝΙΚΗ λέμε για ποια δουλειά έχει γίνει ένα πράγμα, μιλάμε για τη χρήση του, το περιγράφουμε ακριβέστερα (**περιέχον**):

ένα ποτήρι (του) νερού =
ένα ποτήρι για να πίνουμε νερό,
ένα ποτήρι για νερό (μέσα όμως μπορεί να έχει κάτι άλλο)

Με την ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ Ή ΤΗΝ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ (βλ. και σχετικές ενότητες) λέμε τι έχει μέσα το αντικείμενο (**περιεχόμενο**):

ένα ποτήρι νερό = ένα ποτήρι που έχει μέσα νερό, είναι γεμάτο με νερό (μπορεί να είναι ποτήρι μικρό ή μεγάλο, για μπίρα ή για κρασί, αλλά να έχει μέσα νερό)
(ένα φλιτζάνι καφέ / καφές)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η **ΓΕΝΙΚΗ** δεν εξαρτάται από το ρήμα, όπως γίνεται με την αιτιατική και την ονομαστική.

➤ Υπάρχει ένα φλιτζάνι (του καφέ) στο τραπέζι.

ονομαστική - γενική

και:

δεν αλλάζει

➤ Φέρε μου ένα φλιτζάνι (του καφέ) σε παρακαλώ.

αιτιατική - γενική

Ενώ:

➤ Ήπια ένα φλιτζάνι (καφέ).
(τι ήπια εγώ;)

αλλάζει

αιτιατική - αιτιατική

Αλλά:

➤ Ένα φλιτζάνι (καφές) χύθηκε πάνω μου.
(τι χύθηκε;)

ονομαστική - ονομαστική

28. Περιεχόμενο ή χρήση;

Υπογράμμισε το σωστό.

1. Δε βάζω πολύ αλάτι, μόνο ένα κουταλάκι γλυκό / του γλυκού.
2. Προσθέτεις δύο φλιτζάνια καφέ / του καφέ αλεύρι.
3. Είναι μεγάλο αυτό το ποτήρι, πάρε καλύτερα ένα ποτήρι κρασί / του κρασιού.
4. Πεινάω, φέρε μου ένα πιάτο σούπα / της σούπας.
5. Έβαλε λίγη ζάχαρη: μόνο δύο κουτάλια σούπα / της σούπας.
6. Δώσε μου ένα μπουκάλι του κρασιού / κρασί να το γεμίσω από το βαρέλι.
7. Η γιαγιά πίνει κάθε απόγευμα ένα φλιτζάνι τσάι / του τσαγιού.
8. Έλα να κάνουμε διάλειμμα και να πιούμε κανένα ποτήρι μπίρας / μπίρα.

29. Μια συνταγή

α. Η Μαρίνα, η ξαδέρφη της Ελένης και του Αλέξη, ετοιμάζει κάτι για τη γιορτή της μητέρας της. Η γιαγιά της κοιτάζει τα υλικά που έχει σημειώσει η Μαρίνα σε ένα χαρτί και προσπαθεί να μαντέψει τι ετοιμάζει η Μαρίνα. Δεν έχει όμως τα γυαλιά της μαζί και δε βλέπει καλά όλες τις λέξεις. Μπορείς εσύ να βρεις ποιες είναι οι λέξεις που δε διαβάζει καλά η γιαγιά; Σου δίνουμε ένα παράδειγμα.

- ένα πακέτο αλεύρι
- ένα ποτήρι ..... γάλα
- δύο φλιτζάνια ..... του τσαγιού ..... ζάχαρη
- ένα φλιτζάνι ..... βούτυρο
- πέντε αυγά
- βανίλια
- τέσσερις κουταλιές ..... σοκολάτα

Τι νομίζεις ότι ετοιμάζει η Μαρίνα; Γλυκό ή φαγητό;

β. Μια φίλη / ένας φίλος θέλει να ετοιμάσει ένα γλυκό για τη γιορτή του. Μπορείς να του προτείνεις τι γλυκό να κάνει για 10 άτομα και να του πεις τι υλικά χρειάζεται; Ρώτησε τα παιδιά στην τάξη σου, τη δασκάλα, το δάσκαλο ή... τη μαμά σου!

30. Πλήρωσε τον ΟΤΕ;

α. Ξέρεις τι σημαίνουν τα αρχικά ΟΤΕ; Ποιο είναι το σωστό από τα τρία;

- α. Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδας
- β. Οργάνωση Τηλεφωνικής Επιχείρησης
- γ. Οργανισμός Τηλεφωνικής Ελλάδας

β. Βρες τι σημαίνουν τα παρακάτω.

1. ΔΕΗ: .....
2. ΕΥΔΑΠ: .....
3. ΗΣΑΠ: .....
4. ΟΣΕ: .....
5. ΟΛΜΕ: .....

Αυτά τα λέμε
ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΙΑ.

31. Δωμάτιο πολυτελείας!

Συμπλήρωσε τα κενά με τις λέξεις που δίνονται.

1. Δε θα πρέπει να εμπιστεύεσαι ανθρώπους ..... (τέτοιος, είδος).
2. Είχαμε μια συζήτηση ..... (υψηλός, επίπεδο).
3. Η συνάντηση αυτή είναι ..... (μεγάλος, σημασία).
4. Αυτοί θα μείνουν σε ένα ξενοδοχείο ..... (πρώτος, κατηγορία) κι εμείς σε ένα τριών αστέρων.
5. Έχει στο σπίτι του ..... (πολύς, είδος) βιβλία.
6. Μου αρέσουν τα περιοδικά ..... (ποικίλος, ύλη).
7. Έχουν ένα αυτοκίνητο ..... (πολύς, κυβικό).

32. Χουάκα

α. Διάβασε το κείμενο και απάντησε στις ερωτήσεις.

Οι Ίνκας είχαν πολλούς ναούς, αλλά ένας τόπος λατρείας ήταν και το «χουάκα». «Χουάκα» μπορούσε να είναι οποιοδήποτε πράγμα στο οποίο οι Ίνκας έβρισκαν κάτι το ιδιαίτερο ή παράξενο και νόμιζαν ότι μέσα του ήταν κρυμμένο το πνεύμα ενός θεού: μια πέτρα με περίεργο σχήμα, μια πηγή, ένα πολύ ψηλό δέντρο. Όταν ένας Ίνκας περνούσε από κει, έδειχνε το σεβασμό¹ του: έφτυνε τα φύλλα κόκας που μασούσε και έκανε προσφορές. Για τους πολύ φτωχούς η προσφορά μπορούσε να είναι και μια βλεφαρίδα².

1. Τι ήταν το χουάκα; .....
2. Τι ήταν κρυμμένο μέσα σε ένα χουάκα; .....
3. Πώς έδειχναν το σεβασμό τους στο χουάκα οι Ίνκας; .....

β. Οι Ίνκας είχαν πολλούς θεούς. Κοίταξε τις εικόνες και φτιάξε φράσεις όπως στο παράδειγμα:

✓ *Κίλα ήταν ο θεός του φεγγαριού.*

Μαμακότσα

Ίντι

Βιρακότσα

Πατσάμα

✓ Κίλα

Ιλάπα

γ. Πολλούς θεούς είχαν και οι Αρχαίοι Έλληνες. Ξέρεις τους 12 θεούς του Ολύμπου; Αντιστοίχισε το θεό με το αντικείμενό του.

✓ *Ο Δίας, ο πατέρας των θεών και των ανθρώπων, ήταν ο θεός του ουρανού, του κεραυνού και της βροντής.*

1. Ήρα	α. πόλεμος
2. Αθηνά	β. ζώα, κυνήγι
3. Ποσειδώνας	γ. φωτιά, τεχνίτες
4. Άρτεμη	δ. φως, μουσική, μαντική ³
5. Απόλλωνας	ε. γάμος, οικογένεια
6. Ερμής	στ. γεωργία
7. Διμήτρα	ζ. ομορφιά, έρωτας
8. Άρης	η. σπίτι
9. Ήφαιστος	θ. ουρανός, κεραυνός, πατέρας των θεών
10. Αφροδίτη	ι. εμπόριο, αγγελιοφόρος ⁴ των θεών
11. Εστία	ια. θάλασσα
12. Δίας	ιβ. σοφία

1. ο σεβασμός: η εκτίμηση.

2. η βλεφαρίδα: μια τριχούλα από αυτές που προστατεύουν τα μάτια μας.

3. η μαντική τέχνη: η τέχνη να μαντεύω, να «διαβάζω» το μέλλον, να προβλέπω τι θα γίνει στο μέλλον.

4. ο αγγελιοφόρος: αυτός που μεταφέρει ειδήσεις, μηνύματα.

33. Πες το αλλιώς!

Άλλαξε τις προτάσεις όπως στο παράδειγμα. Προσοχή στη χρήση του άρθρου!

- ✓ Τις ανοιξιάτικες ημέρες πηγαίνουμε συχνά εκδρομές.
- ➔ Τις μέρες της άνοιξης πηγαίνουμε συχνά εκδρομές.

1. Ο Γιάννης πολλές φορές έχει ύφος δασκαλίστικο.

.....

2. Είναι άνθρωπος που αγαπά το θέατρο.

.....

3. Είναι άνθρωπος που αγαπά τα γράμματα.

.....

4. Είχε αγγελικό χαμόγελο αλλά διαβολική ματιά.

.....

5. Ο χειμωνιάτικος ήλιος ζέσταινε το σπίτι.

.....

6. Να πετάτε τα σκουπίδια στους κάδους για τα απορρίμματα¹.

.....

7. Μου αρέσει να νιώθω το βουνίσιο αέρα στο πρόσωπό μου.

.....

8. Διαβάζει λογοτεχνικά βιβλία.

.....

9. Η θαλασσινή αύρα έμπαινε από τα ανοιχτά παράθυρα.

.....

1. τα απορρίμματα: τα σκουπίδια.

34. Η τάξη μας!

Διάβασε την έκθεση που γράφει η Ελένη και κοίταξε αν κάνει λάθη στον τονισμό. Αν υπάρχουν, διόρθωσέ τα και μετά απάντησε στις ερωτήσεις.

Κάνουμε μάθημα στην αίθουσα 2, στο ισόγειο. Οι αίθουσες του ισόγειου είναι φωτεινές, αλλά έχουν περισσότερη φασαρία από τις τάξεις του πρώτου και του δευτέρου όροφου. Η τάξη μας έχει ένα μεγάλο παράθυρο και μια πράσινη πόρτα. Οι κουρτίνες του παραθύρου είναι κίτρινες και νομίζω ότι κάνουν την τάξη μας χαρούμενη. Ο πίνακας και τα θρανία της τάξης μας είναι άσπρα. Στους τοίχους υπάρχουν χάρτες, εικόνες και ζωγραφιές που έχουμε φτιάξει εμείς. Εγώ κάθομαι στο τρίτο θρανίο δίπλα στο παράθυρο και από τη θέση μου βλέπω την πόρτα της είσοδου του σχολείου και τα μαγαζιά της λεωφορού Αμαλίας που είναι απέναντι. Θέλω να πω, πριν αρχίσει το μάθημα ή την ώρα του διαλείμματος, γιατί την ώρα του μαθημάτος πάντα προσέχω τη δασκάλα μας και δε συνηθίζω να χαζεύω έξω από το παράθυρο.

1. Ποιες αίθουσες έχουν περισσότερη φασαρία;
.....
2. Ποιες κουρτίνες έχουν κίτρινο χρώμα;
.....
3. Τι χρώμα είναι ο πίνακας και τα θρανία στην τάξη της Ελένης;
.....
4. Τι βλέπει η Ελένη από τη θέση της;
.....
5. Πότε κοιτάζει έξω από το παράθυρο η Ελένη;
.....
6. Ποιος μπορεί να είναι ο τίτλος της έκθεσης που γράφει η Ελένη;
.....

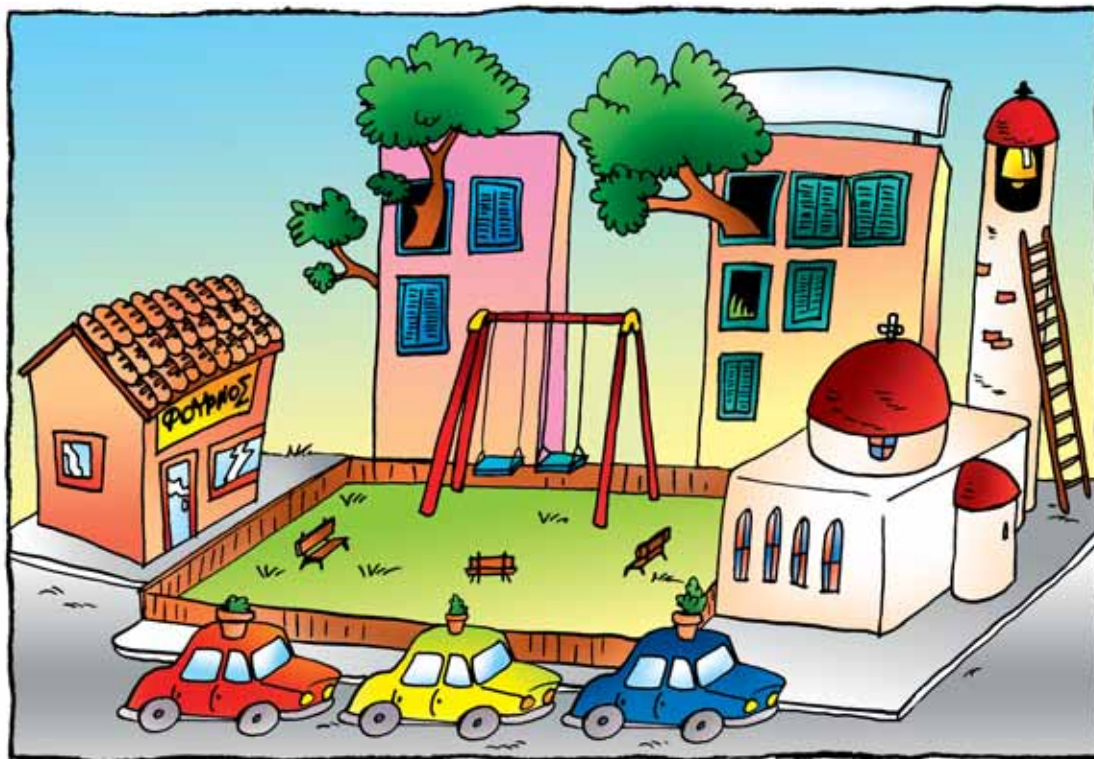

Λέμε:	Με τη γενική δηλώνουμε
Πού → τα μαγαζιά της λεωφόρου Αμαλίας [για τα μαγαζιά που βρίσκονται στη λεωφόρο Αμαλίας]	ΤΟΠΟ
Πότε → την ώρα του διαλείμματος [για την ώρα που έχουμε διάλειμμα]	ΧΡΟΝΟ

35. Μια παράξενη γειτονιά

α. Κοίταξε το σκίτσο και ρώτησε το διπλανό / τη διπλανή σου για το πού ακριβώς βρίσκονται τα παρακάτω αντικείμενα.

- παγκάκια ● κούνιες ● δέντρα ● τεράστια επιγραφή ● λουλούδια ● σκάλα ● κεραμίδια

β. Τώρα φτιάξε προτάσεις χρησιμοποιώντας τις παραπάνω λέξεις και τη γενική που θα μας λέει πού βρίσκονται αυτά τα πράγματα. Κοίταξε το παράδειγμα:

✓ Τα παγκάκια αυτής της πλατείας είναι πολύ μικρά.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....

36. Φτιάξε προτάσεις.

Χρησιμοποίησε τις λέξεις που δίνονται.

- ✓ οι λέξεις / το μάθημα / δεν είναι / πάντα / εύκολες
- ➔ Οι λέξεις του μαθήματος δεν είναι πάντα εύκολες.

1. οι μαθητές / δεν κάθονται / σε / η τάξη / η ώρα / το διάλειμμα

.....
.....

2. η αστυνομία / πήγε / αμέσως / σε / ο τόπος / το έγκλημα

.....

3. κοίταξε / μελαγχολικά / τα χρώματα / το απόγευμα

.....

4. η κυρία / το / πάνω / πάτωμα / είναι / πολύ ευγενική

.....

5. τα φώτα / ο / τέταρτος / όροφος / δεν ανάβουν

.....

6. ποιος / ποτίζει / τα δέντρα / η δικιά σας / η αυλή;

.....

7. τα πεζοδρόμια / κάποιος / οι δρόμοι / είναι / πολύ στενά

.....

8. καθίσαμε / άνετα / σε / τα καθίσματα / ολυμπιακός / το στάδιο

.....

9. οι διάδρομοι / διεθνής / αεροδρόμιο / είναι / πολύ μεγάλοι

.....

37. Οι εποχές στην παλιά μου γειτονιά!

α. Διάβασε το κείμενο και αντικατάστησε τις υπογραμμισμένες φράσεις με φράσεις σε γενική, όπως στο παράδειγμα.

Θυμάμαι την παλιά μας γειτονιά πολύ καλά ακόμα, παρόλο που έχει περάσει αρκετός καιρός από τότε που μετακομίσαμε σ' αυτή την πόλη.

Θυμάμαι τα στενά της δρομάκια, τις προσόψεις στα παλιά κτίρια, στα μικρά μαγαζιά, και πώς χαζεύαμε στις βιτρίνες στα κεντρικά καταστήματα που βρίσκονταν στην αγορά. Θυμάμαι την επιγραφή μιας ταβέρνας που ήταν στη γωνία στο δρόμο που μέναμε με τα περίεργα χρώματά της. Πολλές φορές, όταν παίζαμε κρυφτό, χωνόμασταν κάτω από τα τραπέζια που ήταν στην αυλή της και μέναμε εκεί με τις ώρες, χαρούμενοι που είχαμε βρει την τέλεια κρυψώνα!

Μέρες το καλοκαίρι και ατελείωτα παιχνίδια... Ούτε η ζέστη που έκανε το μεσημέρι δεν μπορούσε να σταματήσει το παιχνίδι μας. Από τα παράθυρα που ήταν στα ισόγεια και στους πρώτους ορόφους όλο και κάποια φωνή θα ακουγόταν να μας διατάζει «λίγη ησυχία!». Και τι λύπη ήταν αυτή, όταν πια τελείωναν οι μέρες που είχαμε διακοπές και έπρεπε να πάρουμε και πάλι το δρόμο για την επιστροφή στο σχολείο...

✓ τις προσόψεις στα παλιά κτίρια ➔ τις προσόψεις των παλιών κτιρίων

1. τις προσόψεις στα μικρά μαγαζιά

➔ .....

2. στις βιτρίνες στα κεντρικά καταστήματα που βρίσκονταν στην αγορά

➔ .....

3. στη γωνία στο δρόμο

➔ .....

4. τα τραπέζια που ήταν στην αυλή της

➔ .....

5. μέρες το καλοκαίρι

➔ .....

6. η ζέστη που έκανε το μεσημέρι

➔ .....

7. τα παράθυρα που ήταν στα ισόγεια και στους πρώτους ορόφους

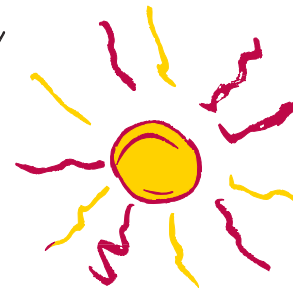
➔ .....

8. οι μέρες που είχαμε διακοπές

➔ .....

9. το δρόμο για την επιστροφή

➔ .....

ΚΟΙΤΑΞΕ !

Μερικές φορές μπορούμε να πούμε κάτι με πολλούς τρόπους:

➤ η ζέστη που έκανε το μεσημέρι ➤ η ζέστη του μεσημεριού ➤ η μεσημεριανή ζέστη

β. Μπορείς να βρεις στο κείμενο άλλες τέτοιες περιπτώσεις; Μπορείς να σκεφτείς άλλες παρόμοιες φράσεις;

γ. Κοίταξε πάλι τη γενική της ιδιότητας και σύγκρινε τις προτάσεις εκείνες με αυτές που έφτιαξες τώρα.

38. Πώς είναι;

Περιγράψε τη γειτονιά σου (την καινούργια ή την παλιά) ή την τάξη σου. Πες γι' αυτά που σου αρέσουν, γι' αυτά που σε ταλαιπωρούν ή γι' αυτά που σου λείπουν!

39. Συμπλήρωσε τα κενά.

Χρησιμοποίησε το σωστό τύπο της λέξης που είναι στην παρένθεση. Μην ξεχάσεις το άρθρο!

1. Οι δρόμοι ..... μας είναι μεγάλοι. (πόλη)
2. Μαμά, πού ακριβώς θα καθίσουμε στο θέατρο; Πάλι ξέχασα το νούμερο ..... μου! (δέση)
3. Η πόρτα ..... είναι στο πίσω μέρος του κτιρίου. (έξοδος)
4. Το σούπερ μάρκετ ..... Λυσίου είναι φτηνότερο από το σούπερ μάρκετ που είναι απέναντι απ' το σπίτι μας. (οδός)
5. Οι πολυθρόνες ..... είναι πολύ αναπαυτικές. (αίδουσα, αναμονή, αεροδρόμιο)
6. Ψωνίζουμε από τα μαγαζιά ..... Αμαλίας. (κεντρικός, λεωφόρος)
7. Το δέμα ..... ήταν πολύ δύσκολο. (χθεσινός, έκθεση)
8. Τα παράθυρα ..... είναι μεγάλα. (παλιός, σπίτι)
9. Την παραμονή ..... οι ηθοποιοί δεν έκαναν πρόβες. (θεατρικός, παράσταση)
10. Την ημέρα ..... του έκανε τραπέζι στους συγγενείς και τους φίλους του. (ονομαστικός, γιορτή)

40. Βοήθησε την Ελένη!

Ο Αλέξης διαβάζει σε ένα περιοδικό για τα απολιθωμένα δάση της Ελλάδας. Μετά σβήνει μερικές λέξεις και δίνει το άρθρο στην Ελένη που της αρέσουν τα παιχνίδια γνώσεων. Έχει όμως μερικές δυσκολίες. Εσύ μπορείς να τη βοηθήσεις να συμπληρώσει τις σωστές πληροφορίες;

Το απολιθωμένο¹ δάσος της Λέσβου θεωρείται ένα από τα πιο εντυπωσιακά απολιθωμένα δάση ..... (κόσμος) και ένα από τα παλαιότερα, αφού είναι περίπου 20 ..... (εκατομμύριο, έτος).

Δεν είναι το μόνο απολιθωμένο δάσος στην Ελλάδα, είναι όμως το παλαιότερο ..... (χώρα). Στη Λακωνία υπάρχει ένα ..... (μικρός, ηλικία) δάσος, που υπήρξε στην περιοχή πριν από 1,5 με 3 εκατομμύρια χρόνια. Στη Β. Εύβοια το απολιθωμένο δάσος είναι ..... (ενδιάμεσος², ηλικία), περίπου 5 έως 9 ..... (εκατομμύριο, έτος), και φαίνεται ότι θα μας δώσει πλουσιότατα ευρήματα³.

National Geographic-Ελλάδα, Αύγουστος 2002 (με αλλαγές)

1. **απολιθωμένο δάσος:** δάσος που σχηματίστηκε πριν από τη δική μας εποχή και τώρα τα δέντρα του είναι σαν πέτρα, δεν είναι ζωντανά.

2. **ενδιάμεσος, -η, -ο:** αυτός που βρίσκεται ανάμεσα σε δύο άλλους.

3. **το εύρημα:** αυτό (το πράγμα / αντικείμενο) που βρίσκω.

41. Αντιστοίχισε τις φράσεις των στηλών.

Μετά κάνε προτάσεις όπως στο παράδειγμα.

1. Το δάσος του Έβρου	είναι το πιο ψηλό βουνό	(κόσμος)
2. Κάθε μητέρα	θα γίνει το μεγαλύτερο πάρκο	(Ελλάδα)
3. Ξέρεις ποιο	η πιο καλή ταβέρνα	(σιπίτι)
4. Μείναμε	είναι το παλαιότερο	(τρίτη, τάξη)
5. Αυτή είναι	στο μικρότερο δωμάτιο	(γη)
6. Μιλάει με	νομίζει ότι έχει το καλύτερο παιδί	(ηλιακό σύστημα)
7. Είπαν ότι εδώ	το μεγαλύτερο πλανήτη	(γειτονιά)
8. Μου έδειξε	τον καλύτερο μαθητή	(περιοχή)

1. Το δάσος του Έβρου είναι το παλαιότερο ..... της Ελλάδας.
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....

42. Το καλύτερο και το χειρότερο

Ρώτησε και απάντησε για τα παρακάτω. Άρχισε τις ερωτήσεις κάπως έτσι:

ΠΟΙΟΣ / ΠΟΙΑ / ΠΟΙΟ ΝΟΜΙΖΕΙΣ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ... ;

Πες αν συμφωνείς ή διαφωνείς με τη γνώμη των άλλων.

1. ...το καλύτερο μαγαζί της γειτονιάς σου;
.....
2. ...το χειρότερο / το ωραιότερο μέρος της περιοχής;
.....
3. ...η καλύτερη θέση της τάξης;
.....
4. ...ο καλύτερος / ο χειρότερος τραγουδιστής / τραγουδίστρια της Ελλάδας;
.....
5. ...ο καλύτερος μαθητής του σχολείου;
.....
6. ...η μεγαλύτερη πόλη της χώρας σου;
.....
7. ...η μεγαλύτερη πόλη του κόσμου;
.....

43. Τι πάει πού;

Βάλε τις παρακάτω λέξεις στις προτάσεις που ακολουθούν.

• ηλικίας • ετών • χρονών • ημερών • μηνών • έτους • ωρών

1. Το μωρό τους είναι μόλις σαράντα .....
2. Το δάσος είναι ..... 20 εκατομμυρίων .....
3. Δεν ήξερα ότι η Ελένη είναι 18 .....
4. Είναι ενός ..... και δε μιλάει ακόμα.
5. Μετά από μαθήματα μόνο πέντε ..... έμαθε να χορεύει όλους τους χορούς που κάναμε εμείς πέρυσι.
6. Είχαμε καθυστέρηση δύο ....., γιατί είχε ομίχλη και το αεροπλάνο δεν μπορούσε να απογειωθεί.

44. Πόσο να 'ναι;

Κοίταξε τα σκίτσα και υπολόγισε την ηλικία των ανθρώπων, των μνημείων και των πραγμάτων αυτών (εβδομάδες, μήνες, χρόνια, αιώνες). Ρωτήστε ο ένας τον άλλο για τις εκτιμήσεις σας. Χρησιμοποιήστε ερωτήσεις όπως αυτές:

- Πόσων χρονών νομίζεις ότι είναι αυτός ο / αυτή η / αυτό το ... ;
- Πόσο τον / την / το κάνεις αυτόν τον / αυτή την / αυτό το ... ;
  - Ξέρεις πόσων χρονών είναι ... ;
  - Ξέρεις το όνομα και την ηλικία (αυτού του μνημείου);

✓ Πόσο παλιό νομίζεις ότι είναι αυτό το μπλουζάκι;

45. Ξέρεις πόσων χρονών πρέπει να είσαι για...

1. ...να μπορείς να ψηφίζεις;
2. ...να δώσεις εξετάσεις για άδεια οδήγησης αυτοκινήτου;
3. ...να βγάλεις ταυτότητα / δικό σου διαβατήριο;
4. ...να μπορείς να βλέπεις όλα τα έργα στο σινεμά, ακόμα και τα ακατάλληλα;
5. ...να πάρεις σύνταξη;

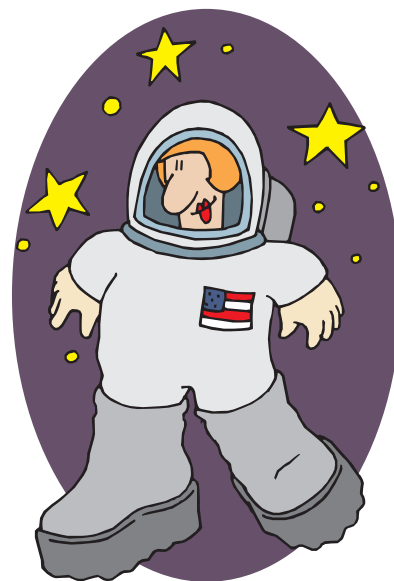
46. Διάβασε το κείμενο και απάντησε στις ερωτήσεις που ακολουθούν.

Η Ελένη διαβάζει στην εφημερίδα ένα άρθρο για το διάστημα.

Ο Αλέξης, μετά, τη ρωτά γι' αυτό. Βοήθησέ την να απαντήσει στις ερωτήσεις του.

Στις 23 Μαρτίου 2001 οι Ρώσοι επιστήμονες διέκοψαν τη λειτουργία του ΜΙΡ και έδωσαν εντολή να πέσει στον Ειρηνικό Ωκεανό ο μεγαλύτερος ως τώρα διαστημικός σταθμός, βάρους 136 τόνων. Ο διαστημικός σταθμός ΜΙΡ –που σημαίνει ειρήνη στα ρωσικά– είχε αρχίσει να λειτουργεί το 1986 και παρά το γεγονός ότι ήταν προγραμματισμένος να λειτουργήσει 5 χρόνια άντεξε 15. Ήταν η πρώτη αποικία του ανθρώπου στο διάστημα.

Τώρα συναρμολογείται καινούργιος, μεγαλύτερος διαστημικός σταθμός, ο Διεθνής Διαστημικός Σταθμός, που θα είναι έτοιμος το 2006. Αυτό το διαστημικό χωριό θα φτάνει σε όγκο το Ολυμπιακό Στάδιο. Θα είναι πλάτους 108 μέτρων, μήκους 88 μέτρων και ύψους 44 μέτρων. Τα 100 διαφορετικά τμήματα που θα τον αποτελούν θα συναρμολογηθούν στο διάστημα, όπου θα μεταφερθούν σταδιακά σε 34 πτήσεις των διαστημικών λεωφορείων και 9 πτήσεις αυτόνομων πυραύλων-φορέων. Ο ΔΔΣ ήδη κατοικείται από ομάδες αστροναυτών και χρησιμεύει ως εργαστήριο μελετών και πλανητάριο (παρατηρητήριο για το σύμπαν). Αργότερα θα χρησιμεύσει και ως βάση για διαστημικές αποστολές σε άλλους πλανήτες.

1. Τι έγινε στις 23 Μαρτίου 2001; .....
2. Τι ήταν ο ΜΙΡ; .....
3. Πόσο ζύγιζε ο ΜΙΡ; .....
4. Πόσα χρόνια έζησε ο ΜΙΡ; .....
5. Τι πλάτος θα έχει ο καινούργιος διαστημικός σταθμός; .....
6. Πού θα συναρμολογηθεί ο σταθμός; .....
7. Σε τι θα χρησιμεύσει ο σταθμός; .....

ΛΕΜΕ:

- Τι πλάτος έχει ο σταθμός; ➡ – Ο σταθμός έχει πλάτος 108 μέτρα.
 αλλά και: – Ο σταθμός είναι πλάτους 108 μέτρων.
- ↓   ↓   ↓
 (διάσταση)   (+ αριθμός)   (+ μονάδα μέτρησης)

47. Κάνε φράσεις όπως στο παράδειγμα.

- ✓ είμαι / διαστημικός σταθμός / ύψος: 108 μέτρα
- ➔ Ήταν ένας διαστημικός σταθμός ύψους 108 μέτρων.

1. ψαρεύω / λίμνη / βάθος: 20 μέτρα

.....

2. οδηγώ / φορτηγό / βάρος: 2 τόνοι

.....

3. έχω / σκάφος / μήκος: 11 μέτρα

.....

4. διασχίζω / λεωφόρος / πλάτος: 23 μέτρα

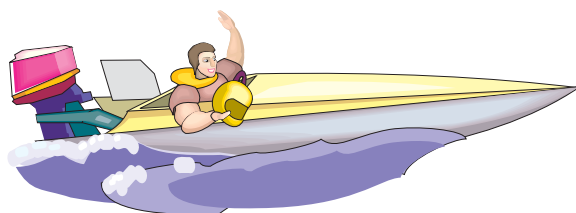
.....

5. κρατάω / σανίδα / πάχος: 3 εκατοστά

.....

6. φτιάχνω / αυτοκινητόδρομος / μήκος: 15 χιλιόμετρα

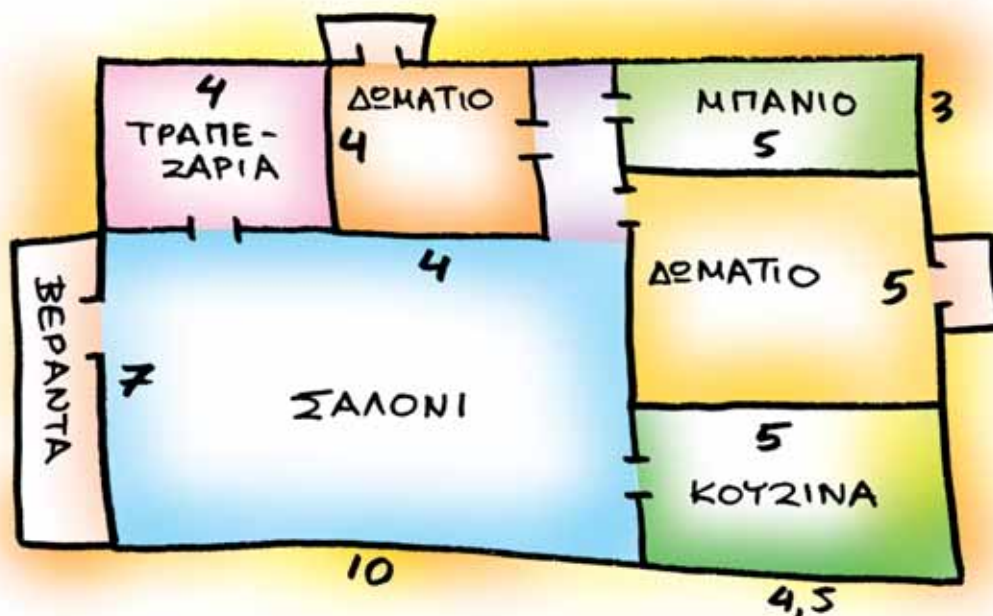
.....

48. Ποιες είναι οι διαστάσεις;

Μίλησε για τις διαστάσεις του διαμερίσματος και των δωματίων που βλέπεις στο σκίτσο.

- ✓ Το διαμέρισμα έχει μια βεράντα μήκους 7 μέτρων.

49. Άλλαξε τις προτάσεις.

Χρησιμοποίησε γενικές, όπως στο παράδειγμα.

✓ Έσπασε μια πόρτα που ήταν 20 πόντους παχιά.

➔ Έσπασε μια πόρτα πάχους 20 πόντων.

1. Κουβαλάει μια τσάντα που έχει βάρος 5 κιλά.

.....

2. Ζήτησε δάνειο που είχε ύψος 8000 ευρώ.

.....

3. Πέρασε ένα τρένο που είχε μήκος 500 μέτρα.

.....

4. Είδα μια κοπέλα που ήταν ψηλή 2 μέτρα!

.....

5. Θα αγοράσουν ένα σπίτι που αξίζει 180.000 δολάρια.

.....

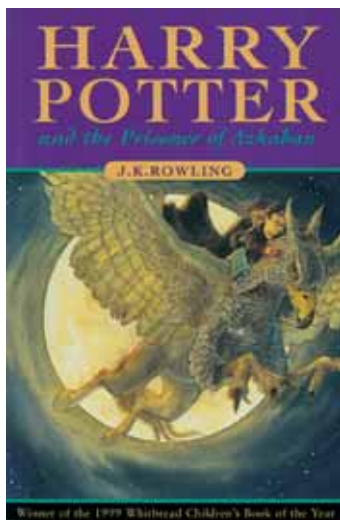
6. Οι βάρκες έπλεαν σε έναν ποταμό που ήταν 20 μέτρα βαθύς.

.....

50. Ο Χάρι Πότερ και η Φιλοσοφική Λίθος

Διάβασε τι λέει η Ελένη για το βιβλίο που διαβάζει και τη συγγραφέα και πες τι της αρέσει ακριβώς στο βιβλίο.

Τρελαίνομαι να διαβάζω Χάρι Πότερ. Το βιβλίο που διαβάζω τώρα, ο Χάρι Πότερ και η Φιλοσοφική Λίθος, είναι γεμάτο μυστήριο και εκπλήξεις. Μ' αρέσουν τα απρόοπτα που υπάρχουν σχεδόν σε κάθε σελίδα, η πρωτοτυπία των θεμάτων, οι εικόνες που είναι τόσο ζωντανές, αλλά και η γρήγορη εξέλιξη των υποθέσεων. Μ' αρέσει ο τρόπος που σκέφτεται και αντιδρά ο Χάρι, μ' αρέσει η θέληση και το πείσμα της Ερμιόνης, η αφοσίωση του Ρον, η καλοσύνη του Χάγκριντ.

Τελικά η συγγραφέας, η Τ. Ρόουλινγκ, ξέρει να σε κρατά κολλημένο στο βιβλίο. Έχει φροντίσει για πολλά πράγματα: περιγράφει ζωντανά τους ήρωες, διαλέγει τις κατάλληλες λέξεις και κάθε γεγονός έχει τη σημασία του και παίζει κάποιο ρόλο στην εξέλιξη της ιστορίας.

ΛΕΜΕ:

υποκείμενο

γενική υποκειμενική

ποιος;

- ο Χάρι αντιδρά ➔ η αντίδραση του Χάρι
- οι υποθέσεις εξελίσσονται ➔ η εξέλιξη των υποθέσεων

αντικείμενο

γενική αντικειμενική

ποιον;

- ο Ρον φοβάται τον κακό μάγο ➔ ο φόβος του κακού μάγου
- ο Χάρι αγαπάει την ομάδα του ➔ η αγάπη της ομάδας του

Η συγγραφέας περιγράφει ζωντανά τους ήρωες:

- ή: ➤ οι ήρωες περιγράφονται ζωντανά ➔ η περιγραφή των ηρώων είναι ζωντανή

Η συγγραφέας επιλέγει τα θέματα:

- ή: ➤ τα θέματα επιλέγονται ➔ η επιλογή των θεμάτων

Με αυτό τον τρόπο, δηλαδή με τη **ΓΕΝΙΚΗ αντί για μια ολόκληρη πρόταση**, λέμε κάτι με λιγότερες λέξεις: Κάνουμε... οικονομία! Έτσι, ο λόγος μας γίνεται πιο πυκνός, πιο «δεμένος». Γίνεται επίσης και πιο... επίσημος!

- Μου αρέσει η γρήγορη εξέλιξη των υποθέσεων.

- ή: ➔ Μου αρέσει το ότι οι υποθέσεις εξελίσσονται γρήγορα.

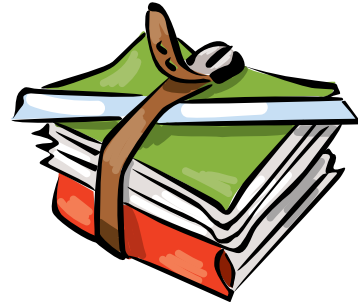
51. Ταίριαξε και πες.

Συνδύασε τα ουσιαστικά της στήλης α' με τις γενικές πληθυντικού των ουσιαστικών της στήλης β' και χρησιμοποίησε σε φράσεις μερικά από τα ονοματικά σύνολα που σχημάτισες.

✓ 2 + γ: η ανάγνωση των περιοδικών

➔ Έγινε μια έρευνα σχετικά με την ανάγνωση των περιοδικών ποικίλης ύλης στην Ελλάδα.

1. η συνειδητοποίηση	α. το πρόβλημα
2. η ανάγνωση	β. τα κράτη
3. η ανάπτυξη	γ. τα περιοδικά
4. η εφαρμογή	δ. οι ταχύτητες
5. το κιβώτιο	ε. ο νόμος

6. οι αποφάσεις	α. οι ελπίδες
7. η ρύπανση	β. ο μήνας
8. η είσπραξη	γ. η κυβέρνηση
9. τα έξοδα	δ. η θάλασσα
10. η διάψευση	ε. οι συντάξεις

52. Το αγαπημένο μου βιβλίο

Μίλησε για το αγαπημένο σου βιβλίο. Πες τουλάχιστον τρεις λόγους για τους οποίους σου αρέσει τόσο πολύ.

ΓΕΝΙΚΗ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ - γενική επιθέτων, αντωνυμιών

53. Πες το όπως στο παράδειγμα.

α. Τελικά τι πρέπει να φροντίζει ο συγγραφέας;

✓ να περιγράφει με ακρίβεια τις πράξεις των ηρώων

➔ την ακριβή περιγραφή των πράξεων των ηρώων

1. να διατυπώνει με σαφήνεια τα διάφορα επιχειρήματα

.....

2. να επιλέγει τις κατάλληλες λέξεις και φράσεις

.....

3. να περιγράφει όλα τα γεγονότα με ενδιαφέροντα τρόπο

.....

4. να δημιουργεί το κατάλληλο κλίμα

.....

5. να προκαλεί το ενδιαφέρον του αναγνώστη

.....

β. Και τι πρέπει να φροντίζει ο επιστήμονας;

- ✓ να περιγράφει με σαφήνεια τις παρατηρήσεις που κάνει
- ➔ τη σαφή περιγραφή των παρατηρήσεών του

1. να περιγράφει και να εξηγεί τα διάφορα προβλήματα

.....

2. να διατυπώνει με ακρίβεια και να ελέγχει τις ερευνητικές του υποθέσεις

.....

3. να συγκρίνει τα αποτελέσματα των ερευνών του με τα αποτελέσματα άλλων ερευνών

.....

4. να απλουστεύει κάποιες θεωρίες για να γίνονται κατανοητές από όλους

.....

5. να προτείνει πρακτικές λύσεις

.....

54. Εσύ τι μαθαίνεις στο σχολείο;

- ✓ να διατυπώνω τις σκέψεις μου με ακρίβεια
- ➔ την ακριβή διατύπωση των σκέψεών μου

1. να γράφω ορθογραφημένα όλες τις λέξεις

.....

2. να χρησιμοποιώ σωστά τους χρόνους των ρημάτων

.....

3. να ολοκληρώνω τις προτάσεις μου

.....

4. να λύνω διαφορετικές ασκήσεις

.....

5. να επιλύω¹ λογικά προβλήματα

.....

6. να κατανοώ² δύσκολα κείμενα

.....

7. να καταγράφω τους κανόνες και τις εξαιρέσεις τους

.....

8. να διορθώνω τα λάθη μου

.....

9. να επιλέγω τις σωστές απαντήσεις

.....

10. να προετοιμάζω τα μαθήματά μου χωρίς βοήθεια

.....

1. **επιλύω:** λύνω οριστικά, δίνω οριστική λύση.

2. **κατανοώ:** καταλαβαίνω.

55. Συμβουλές, συμβουλές!

Κοίταξε τις συμβουλές που δίνει στη Μαρίνα ο πατέρας της και άλλαξέ τις όπως στο παράδειγμα.

- ✓ *Να προετοιμάσεις προσεκτικά τις αποφάσεις σου.*
- ➔ *Φρόντισε για την προσεκτική προετοιμασία των αποφάσεών σου.*

1. Να διατυπώνεις με ακρίβεια τις σκέψεις σου.

.....

2. Να εκτιμάς σωστά τις ικανότητές σου.

.....

3. Να τεκμηριώνεις¹ τα επιχειρήματά σου.

.....

4. Να παραδέχεσαι τα λάθη σου.

.....

5. Να ελέγχεις τις αντιδράσεις σου.

.....

6. Να αντιμετωπίζεις τους φόβους σου.

.....

56. Πες το αλλιώς!

Μετάτρεψε τις προτάσεις σε φράσεις με γενική.

✓ *ελέγχουν τις ταυτότητες*

➔ *ο έλεγχος των ταυτοτήτων*

1. αλλάζουν τα προϊόντα

➔ .....

2. επισκευάζουν παλιές μηχανές

➔ .....

3. κουρδίζουν τα ρολόγια

➔ .....

4. μολύνουν το περιβάλλον

➔ .....

5. παρουσιάζουν τις ειδήσεις

➔ .....

6. μελετούν τις ερήμους

➔ .....

7. χρηματοδοτούν² διάφορα προγράμματα

➔ .....

8. απορρίπτουν³ ένα πρόχειρο σχέδιο

➔ .....

9. αναλύουν το πρόβλημα

➔ .....

10. βάφουν τους βρόμικους τοίχους

➔ .....

11. μειώνουν τα προσωπικά τους έξοδα

➔ .....

12. πληρώνουν κάποιους λογαριασμούς

➔ .....

1. **τεκμηριώνω:** αποδεικνύω κάτι, δίνω αποδείξεις.

2. **χρηματοδοτώ:** δίνω χρήματα για να βοηθήσω μια επιχείρηση, μια εργασία, ένα έργο κ.λπ.

3. **απορρίπτω:** δεν κάνω δεκτό, δε δέχομαι κάτι (π.χ. μια πρόταση).

57. Διάβασε το κείμενο και απάντησε στις ερωτήσεις.

Η Ελένη διαβάζει πάλι ένα βιβλίο, αλλά οι δίδυμες κάνουν πολλή φασαρία και δε διαβάζει προσεκτικά. Έτσι, δεν κατάλαβε όλα όσα διάβασε. Μπορείς να απαντήσεις εσύ στις ερωτήσεις που κάνει;

Με περίμενε στην πρώτη σειρά, λες και ήταν φτιαγμένο για μένα. Θα μου έφτανε άνετα ως τη μέση, με τρεις ρόδες. Εγώ ήμουν γύρω στα πέντε. Το ξεκώρισα αμέσως. Δώρο της μητέρας μου, το πρώτο παιδικό μου ποδήλατο. Ούτε που γύρισα να την κοιτάξω, να την ευχαριστήσω. Ανέβηκα αμέσως στη σέλα κι άρχισα εκεί, έξω απ' το μαγαζί, τις πρώτες μου βόλτες.

Σε λίγο δοκίμαζα την αντοχή μου στην αυλή του σπιτιού μας, στην οδό Αθηνάς 61, κάτω απ' τον ίσκιο ενός επιβλητικού¹, παλιού πεύκου. Θυμάμαι ακόμα τη μυρωδιά του καινούργιου μου ποδηλάτου, τα ζωηρά του χρώματα – κυριαρχούσε το κόκκινο, ήταν παντού, στα πετάλια, στη σκάρα, στο σκελετό.

Ήταν ο πατέρας που με βρήκε να κοιμάμαι στο τιμόνι αργά το απόγευμα της ίδιας μέρας. Εξαντλημένος από το πολύωρο παιχνίδι, αφήθηκα στις φροντίδες των δικών μου. Όταν ξύπνησα, αναζήτησα μάταια το ποδήλατο. Το είχε επιστρέψει ο πατέρας μου. Είχε τρομοκρατηθεί από το θέαμα του ανήμπορου², αδύνατου ποδηλάτη, που κινδύνευε από στιγμή σε στιγμή να πέσει από τη σέλα του ποδηλάτου στα πλακάκια της αυλής. Η απαγόρευση αυτή του πατέρα μου κράτησε πολλά χρόνια. Γι' αυτό δεν έμαθα ποτέ ποδήλατο. Το ενδιαφέρον μου περιορίστηκε στα στρατιωτάκια και στους χαρταετούς. Με τον καιρό έγινα ειδικός τόσο στην κατασκευή όσο και στο πέταγμα του εξαγωνικού χαρταετού.

Γιώργος Βέης, «Χωρίς ποδήλατο» (με αλλαγές).

Από το βιβλίο «Χάριν Παιδιάς», σελ. 14-15, εκδόσεις Ίκαρος, 2001.

1. Ποιος δώρισε το ποδήλατο στο μικρό αγόρι;
2. Τι έκανε αμέσως μόλις πήρε το ποδήλατο;
3. Τι θυμάται ακόμα έντονα από το ποδήλατό του ο αφηγητής;
4. Πού τον βρήκε να κοιμάται ο πατέρας του;
5. Ποιοι τον φρόντισαν όταν τον βρήκαν κοιμισμένο;
6. Γιατί επέστρεψε το ποδήλατο ο πατέρας του;
7. Τι του απαγόρευσε ο πατέρας του;
8. Τι έμαθε να φτιάχνει ο αφηγητής;

1. **επιβλητικός**, -ή, -ό: μεγαλοπρεπής, εντυπωσιακός.

2. **ανήμπορος**, -η, -ο: αυτός που δεν έχει δυνάμεις, ανίσχυρος, αδύναμος.

58. Πού είναι οι γενικές;

α. Υπογράμμισε στο κείμενο όλες τις φράσεις που είναι σε γενική. Γράψε μόνο τις γενικές υποκειμενικές και αντικειμενικές, μαζί με το ουσιαστικό που βρίσκεται αριστερά τους.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

β. Τώρα κάνε προτάσεις χρησιμοποιώντας τις φράσεις αυτές αλλά αλλάζοντας το ουσιαστικό με ρήμα και τη γενική με ονομαστική ή αιτιατική, όπως στο παράδειγμα.

✓ δώρο της μητέρας μου → η μητέρα μου δώρισε

.....
.....
.....
.....
.....
.....

59. Το αγαπημένο μου παιχνίδι

Μίλησε για το αγαπημένο σου παιχνίδι. Πες τι σου αρέσει, τι σε εντυπωσιάζει, γιατί ευχαριστιέσαι να ασχολείσαι, να παίζεις με αυτό.

60. Με τι θα ασχοληθείς;

α. Με τι από τα παρακάτω θα ήθελες να ασχοληθείς; Διάλεξε ένα ή περισσότερα και εξήγησε το λόγο της προτίμησής σου, όπως στο παράδειγμα.

✓ Θα ήθελα να ασχοληθώ με την προστασία των άγριων ζώων, όπως της αρκούδας, του λύκου και άλλων, γιατί, αν εξαφανιστούν, κινδυνεύει η φυσική μας αλυσίδα.

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ:

• άγρια ζώα • θαλάσσια χελώνα • δάση + αποφυγή - πυρκαγιά • αρχαιολογικοί χώροι • ακτές

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ:

• διεθνείς οργανισμοί για τα παιδιά του κόσμου • διεθνείς οργανώσεις για την ειρήνη
• αθλητικές ομάδες και σύλλογοι • Πυροσβεστική • περιβαλλοντικές - οικολογικές οργανώσεις

β. Υπάρχει κάτι άλλο με το οποίο θα ήθελες να ασχοληθείς; Μίλησε για αυτό!

61. Μήπως ξέχασες κάτι;

Διάβασε το διάλογο και απάντησε στις ερωτήσεις.

Η Ελένη διαβάζει ένα καινούργιο βιβλίο αυτές τις μέρες. Ο Αλέξης δεν αργεί να το παρατηρήσει...

Αλέξης: Τι διαβάζεις πάλι, Ελένη; Μπα, μπα! Τι βλέπω; Ο Χάρι Πότερ και η Φιλοσοφική Λίθος.
Να και κάτι καλό στα χέρια σου!

Ελένη: Μμμ, εξυπνάδες! Κι εσύ πώς το ξέρεις; Το έχεις διαβάσει;

Αλέξης: Φυσικά! Όχι μόνο αυτό, όλη τη σειρά! Σε ποια φάση είσαι;

Ελένη: Εκεί που ο Χάρι λέει της Ερμιόνης και του Ρον τι έγινε στο απαγορευμένο δάσος με τους κενταύρους.

Αλέξης: Καλά, φοβερό! Και να δεις πως στο τέλος...

Ελένη: Άκου να σου πω! Δε θέλω να μου πεις το τέλος!

Αλέξης: Καλά, ντε! Μη θυμώνεις! Πώς κάνεις έτσι; Άντε, συνέχισε να διαβάζεις, είναι καλύτερο για όλους! Τώρα που το σκέφτομαι, και της Ερμιόνης της αρέσει να διαβάζει, να κάνει την έξυπνη.

Ελένη: Δεν κάνει την έξυπνη – είναι έξυπνη! Αλλά αν το πάμε έτσι, κι εσύ μοιάζεις του φίλου τους, του Νέβιλ, που όλο ξεχνάει. Δε μου λες, έδωσες της μαμάς το γράμμα από το σχολείο για τη γιορτή;

Αλέξης: Όχου! Το ξέχασα! Αλλά κι εσύ δεν πας πίσω. Αγόρασες δώρο της θείας της Μαρίας, που έχει τα γενέθλιά της την Κυριακή;

Ελένη: Την Κυριακή είναι τα γενέθλια, όχι σήμερα!

1. Τι διαβάζει η Ελένη;
2. Σε ποιο σημείο του βιβλίου είναι τώρα;
3. Σε ποιον αρέσει να διαβάζει;
4. Σε ποιον μοιάζει ο Αλέξης;
5. Σε ποιον πρέπει να δώσει το γράμμα από το σχολείο;
6. Η Ελένη για ποιον έπρεπε να αγοράσει δώρο;

ΛΕΜΕ:

➤ Δίνω το γράμμα στη μαμά.

ή: ➤ Δίνω το γράμμα της μαμάς.

➤ – Σε ποιον έδωσες το γράμμα;

– Στη μαμά.

➤ – Τίνος/Ποιανού έδωσες το γράμμα;

– Της μαμάς.

ΛΕΜΕ:

➤ Στην Ελένη αρέσει να διαβάζει.

ή: ➤ Της Ελένης της αρέσει να διαβάζει.

➤ – Σε ποιον αρέσει να διαβάζει;

– Στην Ελένη.

➤ – Τίνος/Ποιανού αρέσει να διαβάζει;

– Της Ελένης.

62. Τι έχω να κάνω;

Η Ελένη σκέφτεται τι πρέπει να κάνει αυτές τις μέρες. Βοήθησέ την να συμπληρώσει σε ποιον ή για ποιον πρέπει να κάνει κάτι.

Πρέπει: ✓ να αγοράσω ..... της θείας μου ..... ένα δώρο.

α. να πω ..... για τη γιορτή στο σχολείο.

β. να δώσω ..... την κασέτα της.

γ. να αγοράσω ..... ένα παιχνίδι.

δ. να γράψω ..... μια κάρτα.

Μερικά ρήματα, όπως **δίνω, αγοράζω**, πηγαίνουν **ΜΕ ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ**.

Έτσι λέμε: **δίνω σε (κάποιον) (κάτι)** – **αγοράζω σε / για (κάποιον) (κάτι)**

➤ **Δίνω στη μαμά το γράμμα.** – **Αγοράζω για τη θεία ένα δώρο.**

Τις φράσεις με τις προθέσεις, που μας λένε σε ποιον ή για ποιον κάνω κάτι, μπορούμε να τις αλλάξουμε **ΜΕ ΓΕΝΙΚΗ**.

➤ **Δίνω της μαμάς το γράμμα.** – **Αγοράζω της θείας ένα δώρο.**

Οι υπογραμμισμένες λέξεις είναι το **έμμεσο αντικείμενο** του ρήματος.

➤ **Δίνω της μαμάς το γράμμα.**
(ρήμα) (έμμεσο αντικείμενο) (άμεσο αντικείμενο)

Υπάρχουν δηλαδή πολλά ρήματα, όπως τα παραπάνω, που παίρνουν δύο αντικείμενα, ένα άμεσο (σε αιτιατική) και ένα έμμεσο (σε γενική ή με πρόθεση). Εδώ έχεις μερικά παραδείγματα:

▲ Με την πρόθεση **σε**: **γράφω, δανείζω, λέω, χαρίζω + σε κάποιον** (κάτι)

▲ Με την πρόθεση **από**: **δανείζομαι, ζητώ, παίρνω + από κάποιον** (κάτι)

▲ Με την πρόθεση **για** ή **τη** **σε**: **αγοράζω, ψωνίζω + για / σε κάποιον** (κάτι)

Υπάρχουν και ρήματα που παίρνουν μόνο ένα αντικείμενο σε γενική ή με πρόθεση, π.χ.: **αρέσω, τηλεφωνώ, μιλάω, μοιάζω + σε κάποιον**.

➤ **Αρέσει του Γιάννη το ποδόσφαιρο;** / **Αρέσει στο Γιάννη το ποδόσφαιρο;**

➤ **Τηλεφωνώ της Μαρίας.** / **Τηλεφωνώ στη Μαρία.**

➤ **Μιλάμε του παιδιού.** / **Μιλάμε στο παιδί.**

➤ **Εγώ μοιάζω του πατέρα μου.** / **Εγώ μοιάζω στον πατέρα μου.**

Επίσης υπάρχουν και εκφράσεις όπως: **κάνω χάρη σε κάποιον**.

➤ **Κάνω χάρη του Γιώργου.** / **Κάνω χάρη στο Γιώργο.**

Ρήματα που πηγαίνουν **ΜΕ ΔΥΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ** – το ένα σε γενική:

(ή πρόθεση + αιτιατική, βλ. και αιτιατική)

★ αγοράζω ★ απαντάω ★ αφήνω ★ βάζω ★ βγάζω ★ γράφω ★ δανείζω ★ διδάσκω ★ δίνω ★ δωρίζω ★ εύχομαι ★ ζητώ ★ λέω ★ μαθαίνω ★ οφείλω ★ παίρνω ★ πηγαίνω ★ πουλάω ★ προσφέρω ★ στέλνω ★ ταχυδρομώ ★ τηλεφωνώ ★ φέρνω ★ φτιάχνω ★ χαρίζω ★ χρωστάω

➤ γράφω γράμμα της Ελένης

Ρήματα/εκφράσεις που πηγαίνουν **ΜΕ ΔΥΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ** – και τα δύο σε αιτιατική:

(βλ. και αιτιατική)

★ γεμίζω ★ διδάσκω ★ κερνάω ★ μαθαίνω ★ ρωτάω ★ ταΐζω ★ φορτώνω

➤ παίρνω τηλέφωνο κάποιον

ΠΡΟΣΟΧΗ !

Υπάρχουν ρήματα που είναι και στους δύο πίνακες; Ποια;

Συχνά, όταν μιλάμε, χρησιμοποιούμε τη δομή **ΠΡΟΘΕΣΗ + ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ** και όχι τόσο τη γενική:

➤ Λέω στον Αλέξη την ιστορία.

➤ Λέω του Αλέξη την ιστορία.

Εσύ ποιο από τα δύο νομίζεις ότι λες πιο πολύ;

Τα ρήματα **γεμίζω, φορτώνω** πηγαίνουν και με την πρόθεση **ΜΕ**:

➤ Γεμίζω το τραπέζι (με) ψίχουλα¹.

➤ Φορτώνω τη μαμά (με) σακούλες.

63. Σειρά σου τώρα!

Μπορείς να κάνεις μερικές προτάσεις χρησιμοποιώντας ρήματα από τον πίνακα;

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

7. ....

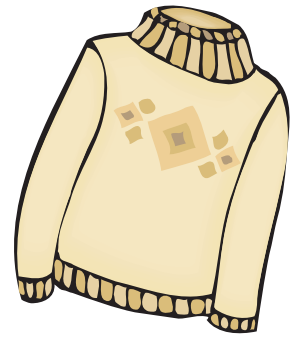

1. **το ψίχουλο:** αυτό που γίνεται όταν τρίβουμε το ψωμί, κομματάκι από ψίχα ψωμιού ή από άλλο παρόμοιο φαγώσιμο.

64. Περί γούστου...

Άλλαξε τις υπογραμμισμένες φράσεις (έμμεσα αντικείμενα) με γενική.

Η Ελένη αγόρασε για τη θεία της ένα πουλόβερ. Δεν άρεσε όμως στον αδερφό της, που θέλει να το αλλάξει. Τηλεφώνησε λοιπόν σε ένα συμμαθητή του, το Γιώργο, και του ζήτησε να πάνε μαζί στο μαγαζί. Ο Γιώργος τώρα είναι έξω από το σπίτι του Αλέξη και ετοιμάζονται να πάνε στα μαγαζιά. Αλλά η Ελένη δεν είναι πολύ μακριά...

Γιώργος: Και γιατί δεν είπες στην αδερφή σου να πάτε μαζί;

Αλέξης: Γιατί δεν έχει γούστο. Αυτή είναι ικανή να αγοράσει στη θεία κανένα πουλόβερ με χιμπατζήδες!

Ελένη: Κι εσύ με Ζουλού! Τι λες, καλέ, στο παιδί;

Αλέξης: Όπα! Πού βρέθηκες εσύ εδώ; Δε θα έφτιαχνες γλυκό για τη γιαγιά μαζί με τη μαμά;

Ελένη: Αργότερα είπαμε. Τώρα χρωστώ σε μια φίλη μου 10 ευρώ και πάω να της τα δώσω.

Αλέξης: Και χρέη βλέπω, αδερφούλα!

Ελένη: Στείλαμε στη δασκάλα μας, που είναι άρρωστη, λουλούδια και μια κάρτα, εξυπνάκια, και δεν είχα λεφτά μαζί μου το πρωί. Και μην αλλάζεις θέμα! Άκου δεν έχω γούστο!

Γιώργος: Αστεία το είπε, βρε Ελένη. Εγώ, να... πηγαίνω στον πατέρα μου το κινητό του, που το ξέχασε σπίτι, και επειδή το μαγαζί είναι κοντά, ε, είπε ο Αλέξης να πάμε παρέα.

Αλέξης: Χάρη κάνει στο φίλο του. Κατάλαβες, Ελενάκι μου;

Ελένη: Ναι, κάνει χάρη στο μωρό που δεν μπορεί να κάνει μια δουλειά μόνο του!

Γιώργος: Εεε! Μην αρχίζετε πάλι!

65. Πες το αλλιώς.

- ✓ Στείλε μια κάρτα στην ξαδέρφη σου!
- ➔ Στείλε μια κάρτα της ξαδέρφης σου!

1. Δώσε τη δισκέτα στον Παύλο.

.....

2. Πήγαινε στο θείο ένα ποτήρι κρασί.

.....

3. Πες στην Όλγα για το τηλέφωνο του Κώστα.

.....

4. Στείλε ένα μήνυμα στο Βασίλη!

.....

5. Δώσε στον παπού λίγη ζάχαρη για τον καφέ του.

.....

6. Χάρισε στη μαμά ένα καινούργιο πορτοφόλι.

.....

7. Γράψε μια κάρτα στο Βασίλη.

.....

8. Πήγαινε στην Έλενα τις μπότες της.

.....

66. Οι καλοί, οι κακοί και οι... εντάξει!

Διάβασε το διάλογο και απάντησε στις ερωτήσεις.

Τώρα η Ελένη και η Μαρία συζητούν για την καθηγήτριά τους – και όχι μόνο!

Ελένη: Τι κρίμα να αρρωστήσει η κυρία Γεωργίου! Κι αυτός ο γρυσούζης ο φυσικός μέρα δεν έχει χάσει δυο χρόνια τώρα!

Μαρία: Χτύπα ξύλο, βρε! Άλλωστε, καλός είναι ο καημένος. Άκουσες τι έδωσε των μαθητών του ο φυσικός των άλλων τάξεων για τις διακοπές; Είκοσι ασκήσεις! Αυτός, παιδί μου, δε μοιάζει κανένος!

Ελένη: Δε λέω, υπάρχουν και χειρότερα, αλλά ο δικός μας με έχει βάλει στο μάτι. Κάνει όλων των παιδιών εύκολες ερωτήσεις και όταν έρχεται η σειρά μου πάει και βρίσκει ό,τι δεν ξέρω και με ρωτάει. Άσε που στέλνει των καημένων των γονιών μας συνέχεια γράμματα. Ήθελα να ήξερα τι τους γράφει και με κοιτάει έτσι ο πατέρας μου κάθε φορά που τα ανοίγει!

Μαρία: Ενώ ο μαθηματικός είναι πιο εντάξει. Το ξέρεις πως είπε όλων των προέδρων των τμημάτων ότι θα φωτοτυπήσει αυτός τις προσκλήσεις για το πάρτι που θα κάνουμε;

Ελένη: Ναι, το άκουσα. Αλλά σαν τη Γεωργίου δεν είναι κανένας.

Μαρία: Ξέρεις ότι είπε των άλλων φιλολόγων ότι ήθελε το δικό μας τμήμα και φέτος;

Ελένη: Καλά, δε μου λες, πού τα μαθαίνεις εσύ όλα αυτά; Μήπως έχεις βάλει μικρόφωνα στο γραφείο των καθηγητών;;;

1. Γιατί δε συμπαθεί τον καθηγητή της φυσικής η Ελένη;
2. Γιατί είναι χειρότερος ο φυσικός των άλλων τάξεων;
3. Σε ποιους στέλνει γράμματα ο φυσικός των κοριτσιών;
4. Τι γνώμη έχει η Μαρία για το μαθηματικό τους;
5. Σε ποιους είπε ότι θα ετοιμάσει τις προσκλήσεις για το πάρτι;
6. Τι ζήτησε η κυρία Γεωργίου από τους άλλους φιλολόγους;
7. Τι σκέφτεται η Ελένη για τη φίλη της, που τα ξέρει όλα;

67. Πες το αλλιώς!

Άλλαξε τις προτάσεις όπως στο παράδειγμα.

✓ *Είπε σε όλους τους μαθητές να φύγουν.* ➔ *Είπε όλων των μαθητών να φύγουν.*

1. Η Μαρίνα έγραψε στην παλιά της φίλη ένα γράμμα.

.....

2. Ο διευθυντής είπε σε εκείνους τους μαθητές να πάνε στο γραφείο.

.....

3. Γιατί δε λες σε αυτά τα παιδιά να έρθουν στο πάρτι;

.....

4. Σε αυτόν δε θα δάνειζα ποτέ τίποτα!

.....

5. Αγόρασε στους καλούς του φίλους ένα δώρο.

.....

68. Το διαγώνισμα

Διάβασε το κείμενο και πες ποιες λέξεις επαναλαμβάνονται συνέχεια.

Ο μαθηματικός σήμερα δεν αισθανόταν καλά. Γι' αυτό έβαλε στους μαθητές ένα πρόχειρο διαγώνισμα. Μετά, πήρε από τους μαθητές τα διαγωνίσματα και είπε στους μαθητές ότι το μάθημα θα τελείωνε πιο νωρίς. Έδωσε στους μαθητές πολλές ασκήσεις για το σπίτι και εξήγησε στους μαθητές τι ακριβώς έπρεπε να κάνουν σε κάθε μια. Μετά είπε στους μαθητές ότι αύριο το μάθημα θα γινόταν κανονικά και ζήτησε από τους μαθητές να μην κάνουν φασαρία καθώς θα βγαίνουν από την τάξη.

α. Με ποια από τις παρακάτω λέξεις μπορούμε να αντικαταστήσουμε τη φράση ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ στην παραπάνω παράγραφο, για να είναι πιο φυσικός ο λόγος;

- α.** αυτούς   **β.** τους   **γ.** σε αυτούς   **δ.** αυτών

β. Ξαναδιάβασε το κείμενο χρησιμοποιώντας την αντωνυμία ΑΥΤΟΥΣ/ΤΟΥΣ αντί για το ουσιαστικό.

ή:	✓ Είπε <u>στους μαθητές</u> να φύγουν.	} ουσιαστικά	ή:	✓ Είπε <u>σε αυτούς</u> να φύγουν.	} αντωνυμίες
	✓ Είπε <u>των μαθητών</u> να φύγουν.			✓ <u>Τους</u> είπε να φύγουν.	

Αυτές οι μικρές λέξεις (**ΜΟΥ, ΣΟΥ, ΤΟΥ** κτλ.) που πηγαίνουν μαζί με ένα ρήμα (και μας δείχνουν «σε ποιον / για ποιον / από ποιον») στη γραμματική είναι προσωπικές αντωνυμίες και τις λέμε **ΚΛΙΤΙΚΑ**.

69. Γιατί μιλάς έτσι;

Φαντάσου ότι ζητάς κάτι από ένα φίλο σου ή από κάποιον μεγάλο. Κάνε πιο φυσικές τις παρακάτω ερωτήσεις, αντικαθιστώντας τις υπογραμμισμένες φράσεις με κλιτικά.

1. Δίνεις σε εμένα το στίλο σου;

.....

2. Δανείζεις σε εμάς το βιβλίο σου;

.....

3. Συγγνώμη, κυρία, να πάρω από εσάς για λίγο το μολύβι σας;

.....

4. Να στείλω σε εσένα ένα μήνυμα, να πω σε εσένα πού θα είμαστε;

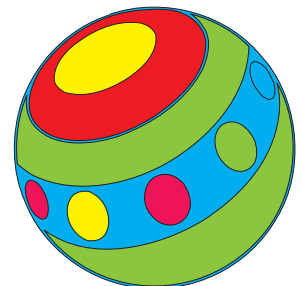
.....

5. Σε πειράζει να δώσεις σε εμάς για λίγο την μπάλα σου;

.....

6. Θα αγοράσεις για εμένα αυτό το μπουφάν, μαμά;

.....

70. Τα γενέθλια!

Διάβασε το διάλογο και γράψε τις απαντήσεις.

Σήμερα οι δίδυμες έχουν τα γενέθλιά τους. Οι γονείς τους, για πρώτη φορά, τους αγόρασαν διαφορετικά δώρα. Για την Ειρήνη πήραν ένα κόκκινο μπλουζάκι και για τη Μαρία ένα κινητό τηλέφωνο. Όμως μόλις άνοιξαν τα δώρα τους, τα κορίτσια άρχισαν τα παράπονα!

Μαρία: Μου πήρατε το χειρότερο κινητό που υπάρχει! Είναι μεγάλο και δεν έχει εικονομηνύματα.

Ειρήνη: Όλο φτηνά πράγματα μου αγοράζετε εμένα! Και κόκκινο! Αφού δε μου πάει το κόκκινο!

Μητέρα: Τι είναι αυτά που λέτε; Αντί να μας πείτε ευχαριστώ που σας σκεφτήκαμε, μας κάνετε και παράπονα! Δε μου λες, Μαρία μου, εσύ δε μας έτρωγες να σου πάρουμε κινητό; Και μαζί, Ειρήνη, δεν είδαμε αυτό το μπλουζάκι, που σου άρεσε τόσο πριν από μια βδομάδα;

Πατέρας: Αν δε σας αρέσουν τα δώρα σας, κανένα πρόβλημα! Τα πηγαίνουμε πίσω και περιμένετε του χρόνου να σας χαρίσουμε κάτι καλύτερο.

Ειρήνη: Καλά, μη φωνάζετε, ένα σχόλιο κάναμε.

Πατέρας: Δε μου αρέσουν καθόλου αυτά τα σχόλια! Α, και ορίστε και οι κάρτες που σας έστειλαν οι δειοί σας από τη Γερμανία. Και μην ακούσω κανένα σχόλιο πάλι, γιατί...

1. Σε ποιες αγόρασαν διαφορετικά δώρα οι γονείς τους;

.....

2. Σε ποια χάρισαν κινητό και σε ποια μπλουζάκι;

.....

3. Γιατί δεν ήθελε κόκκινο μπλουζάκι η Ειρήνη;

.....

4. Της Μαρίας γιατί δεν της άρεσε το κινητό;

.....

5. Γιατί έκαναν αυτά τα δώρα στα κορίτσια οι γονείς τους;

.....

6. Σε ποιους έστειλαν κάρτες οι δειοί από τη Γερμανία;

.....

71. Πώς το λένε αλλιώς;

Άλλαξε τις φράσεις όπως στο παράδειγμα.

- ✓ Αγόρασαν διαφορετικά δώρα για τα κορίτσια.
- ➔ Τους αγόρασαν διαφορετικά δώρα.

1. Πήρατε χειρότερο δώρο σε μένα.

.....

2. Αγοράζετε τα πιο ακριβά στη Μαρία.

.....

3. Δεν πάνε τα κόκκινα στην Ειρήνη.

.....

4. Η μητέρα τους προσπαθεί να εξηγήσει στις κόρες της γιατί αγόρασαν σε αυτές αυτά τα δώρα.

.....

5. Δεν αρέσουν τα δώρα σε εσάς;

.....

6. Έστειλαν κάρτα στις δίδυμες.

.....

7. Δεν αγόρασαν τίποτα για τα κορίτσια.

.....

8. Στον πατέρα δεν αρέσει η συμπεριφορά των κοριτσιών.

.....

72. Σ' αυτήν κι όχι σ' εμένα!

Διάλεξε το σωστό.

1. .... μιλάει ο κύριος, όχι εμένα.

α. εσύ   β. σε   γ. εσένα   δ. σε σένα

2. Έστειλαν κάρτες ..... και όχι σε μας.

α. σε σας   β. σας   γ. εμείς   δ. εσείς

3. .... του αρέσει η πορτοκαλάδα,

..... δε μ' αρέσει.

α. Αυτόν, εμένα   β. Σ' αυτόν, εγώ   γ. Αυτουνού, εμένα   δ. Αυτός, εγώ

4. .... είπε ψέματα και ..... αλήθεια.

α. Αυτήν, σ' εμένα   β. Της, μου   γ. Την, μένα   δ. Αυτηνής, εμένα

5. .... της αγόρασα δώρο, αλλά ..... δεν τους πήρα τίποτα.

α. Αυτής, αυτών   β. Αυτή, σ' αυτούς   γ. Αυτών, σ' αυτές   δ. Εγώ, αυτοί

73. Τι δώρο να τους πάρουμε;

Κοίταξε τα σκίτσα και πρότεινε ένα δώρο για τον καθένα. Χρησιμοποίησε τα ρήματα που είναι στο πλαίσιο και εκφράσεις όπως αυτές που ακολουθούν για να κάνετε μικρούς διαλόγους:

• αγοράζω • παίρνω • χαρίζω • προσφέρω • κάνω δώρο • δίνω

προτείνω → Της Ελένης λέω να της πάρουμε...
→ Του παππού θα ταίριαζε να του χαρίσουμε...

συμφωνώ → Ναι, καλή ιδέα μού φαίνεται. Γιατί όχι;

διαφωνώ → Μπα, τι να το κάνει αυτό ο παππούς! Καλύτερα να του πάρουμε...
→ Όχι, δε μ' αρέσει αυτό για τον μπαμπά. Σ' αυτόν θα ταίριαζε...

- ✓ – Εγώ λέω να πάρουμε της Ελένης ένα αρκουδάκι.
– Μπα, τι να το κάνει. Σ' αυτήν θα ταίριαζε ένα μπουκέτο λουλούδια.

74. Και οι ευχές;

Ξέρεις τι ευχόμαστε σε διάφορες περιστάσεις; Ταίριαξε τη στήλη Α με τη στήλη Β και θα βρεις κι αυτά που δεν ξέρεις!

A

1. Η μητέρα γιορτάζει...
2. Οι φίλοι μου πηγαίνουν ταξίδι...
3. Η αδερφή μου έχει γενέθλια...
4. Οι φίλες μου έχουν εξετάσεις...
5. Τα ξαδέρφια μου πηγαίνουν για ύπνο...
6. Ο θείος μου αγόρασε καινούργιο σπίτι...
7. Αγόρασες καινούργια μπλούζα...
8. Φτερνίστηκα...
9. Η καθηγήτριά μας άλλαξε χτένισμα...
10. Οι δειοί μου απέκτησαν καινούργιο μωράκι...

B

- α. σου λέω «με γεια»!
- β. τους εύχομαι «καλή επιτυχία»!
- γ. της εύχομαι «χρόνια πολλά»!
- δ. της λέω «να τα εκατοστήσεις»!
- ε. της λέμε «με γεια»!
- στ. τους λέω «καλό ταξίδι»!
- ζ. τους λέω «καληνύχτα»!
- η. τους λέω «να σας ζήσει»!
- θ. του εύχομαι «καλορίζικο»!
- ι. μου λέτε «γίτσες»!

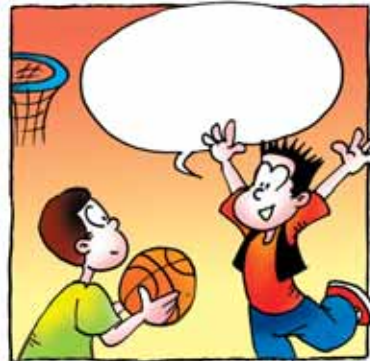
ΕΜΜΕΣΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ - κλιτικά σε γενική με ρήματα σε προστακτική

75. Πες μου!

Συμπλήρωσε τι λένε ή βρες τι σκέφτονται οι άνθρωποι στα σκίτσα. Χρησιμοποίησε τα ρήματα που είναι κάτω από το καθένα.

✓ δίνω

• πετάω

• στέλνω

• αγοράζω

• πιάνω

• λέω

ΚΟΙΤΑΣΕ!

Όταν θέλουμε να ζητήσουμε κάτι, μπορούμε να πούμε:

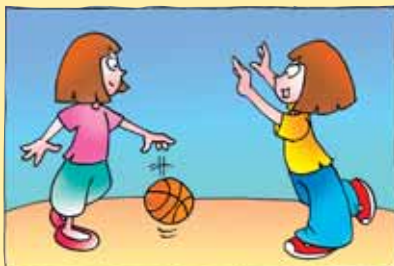
- Μου δίνεις την μπάλα;   Θα μου δώσεις την μπάλα;   Δώσε μου την μπάλα!

↑
οριστική ενεστώτα

↑
οριστική μέλλοντα

↑
προστακτική απλή

- ▲ Πού είναι το κλιτικό κάθε φορά; Πριν ή μετά το ρήμα;
- ▲ Ποια από αυτές τις προτάσεις νομίζεις ότι ταιριάζει στα παρακάτω σκίτσα;

76. Ζητήστε μου κάτι!

Πες το αλλιώς, χρησιμοποιώντας προστακτική και αλλάζοντας τη θέση της αντωνυμίας.

- ✓ Θα μου αγοράσεις το περιοδικό;
- ➔ Αγόρασέ μου το περιοδικό!

1. Μας λες ένα ανέκδοτο;

.....

2. Γιατί δεν του παίρνεις ένα δώρο;

.....

3. Θα τους τηλεφωνήσεις απόψε;

.....

4. Μπορείς να μας εξηγήσεις αυτή τη λέξη;

.....

5. Γιαγιά, μου διαβάζεις ένα παραμύδι;

.....

6. Θα της δώσεις μια καραμέλα;

.....

77. Κάτι δεν πάει καλά!

Κοίταξε τα σκίτσα και πες τι σκέφτεσαι για αυτούς τους ανθρώπους και αυτά που φοράνε. Χρησιμοποίησε εκφράσεις όπως:

- νομίζω • πιστεύω • μου φαίνεται ότι
- έχω την εντύπωση • μου πάει • μου αρέσει
- μου κάνει • μου είναι μικρό • μεγάλο • στενό

✓ Αυτής της γυναίκας μου φαίνεται ότι δεν της πάει αυτό το φόρεμα, γιατί είναι πολύ μακρύ.

78. Μοντέρνα γιαγιά!

Ο παππούς και η γιαγιά συζητούν. Η Μαρία και η Ελένη είναι στο διπλανό δωμάτιο και έτσι δεν ακούνε καλά τι λένε. Συμπλήρωσε τις λέξεις που λείπουν και πες με ποιον από τους δύο συμφωνείς.

- Παππούς:** ..... (σημερινός, παιδί) δεν τους λείπει τίποτα. Κι όμως πάντα για κάτι γκρινιάζουν. Αχ, τι θα έκαναν αν ζούσαν στα δικά μας χρόνια;
- Γιαγιά:** Άλλα τα χρόνια τα δικά μας. .... (εμείς) μας άρεσε να τραγουδάμε και να κάνουμε βόλτες. Τώρα τα παιδιά έχουν τα σιντί τους και για βόλτες... μπαίνουν στο 'ντερνετ!
- Παππούς:** Πού μπαίνουν;
- Γιαγιά:** Στο Διαδίκτυο¹, στο κομπιούτερ.
- Παππούς:** Πού τα ξέρεις εσύ όλα αυτά;
- Γιαγιά:** Τα ξέρω! ..... (εγώ), Θανάση μου, μου πάει η σημερινή εποχή. Μου αρέσει η τεχνολογία. .... (εμείς) κάνει τη ζωή μας εύκολη.
- Παππούς:** Άντε, καλέ! ..... (εμείς) δε μας ταιριάζουν αυτά τα πράγματα. Γέροι άνθρωποι, θέλουμε την ησυχία μας. Δεν μπορούμε να τα καταλάβουμε εμείς αυτά!
- Γιαγιά:** Εσύ μπορεί! Γιατί δε ..... (εσύ) αρέσουν. .... (κάποιος, άνθρωπος) όμως δεν τους φτάνουν αυτά που ξέρουν. Θέλουν συνεχώς να μαθαίνουν καινούργια πράγματα.
- Παππούς:** Μπα! Κι εσύ τι έμαδες;
- Γιαγιά:** Να σερφάρω² στο 'ντερνετ. .... (εγώ) έδειξε η εγγονή μας! Θέλεις να ..... (εσύ) δείξω και ..... (εσύ); Υπάρχει κάτι που θα ήθελες να μάθεις, που σε ενδιαφέρει;
- Παππούς:** Ναι, κάτι ήθελα, αλλά αυτή τη στιγμή μού διαφεύγει³...

ΚΟΙΤΑΞΕ !

- μου διαφεύγει το όνομά του = δε θυμάμαι το όνομά του **ή:**
- ο ληστής διέφυγε της σύλληψης = δεν τον έπιασαν, δεν τον συνέλαβαν

ΠΡΟΣΟΧΗ !

Ένα αντικείμενο σε **ΓΕΝΙΚΗ** έχουν και τα ρήματα:

διαφεύγω⁴, **επιζώ**⁵, (**επιμελούμαι**⁶), **επωφελούμαι**⁷, **προηγούμαι**⁸, **προεδρεύω**⁹, **προπορεύομαι**¹⁰, **προϋπάρχω**¹¹, (**στερούμαι**¹²), **υπερισχύω**¹³

Αλλά: Η γενική αυτή δεν μπορεί να αντικατασταθεί με προδετική φράση, όπως με τα άλλα ρήματα (π.χ. με τα ρήματα μιλάω, τηλεφωνώ, αρέσω, φαίνομαι κτλ.).

1. **Το Διαδίκτυο:** το 'ντερνετ.
2. **σερφάρω:** κάνω σερφ, ιστοσανίδα, σερφάρω στο 'ντερνετ: ψάχνω στο Διαδίκτυο.
3. **μου διαφεύγει:** δε θυμάμαι.
4. **διαφεύγω:** ξεφεύγω.
5. **επιζώ:** ζω μετά από κάτι επικίνδυνο.
6. **επιμελούμαι:** φροντίζω.
7. **επωφελούμαι:** ωφελούμαι, έχω κέρδος από κάτι.

8. **προηγούμαι:** είμαι πριν από κάτι/κάποιον άλλο.
9. **προεδρεύω:** είμαι πρόεδρος.
10. **προπορεύομαι:** πηγαίνω πιο μπροστά από κάτι/κάποιον άλλο.
11. **προϋπάρχω:** υπάρχω πριν από κάτι/κάποιον άλλο.
12. **στερούμαι:** δεν έχω, μου λείπει κάτι (απαραίτητο).
13. **υπερισχύω:** υπερνικώ, επικρατώ.

79. Τι πάει με τι;

Ταίριαξε τις φράσεις της στήλης Α με αυτές της στήλης Β, για να κάνεις προτάσεις.

✓ Ο ασθενής διέφυγε του κινδύνου.

A	B
1. Ο ασθενής διέφυγε...	α. του οδηγού της Audi.
2. Έπεσε το σπίτι του, αλλά αυτός επέζησε... →	β. του κινδύνου.
3. Επιμελείται...	γ. του σεισμού.
4. Επωφελούμαι...	δ. των αντιπάλων μας.
5. Ο οδηγός της Ferrari προηγείται...	ε. του ευρωπαϊκού συμβουλίου.
6. Ο πρωθυπουργός της Ελλάδας προεδρεύει...	στ. της αντίπαλης ομάδας με 2-1.
7. Η ΑΕΚ υπερίσχυσε...	ζ. της εκδόσεως του βιβλίου.
8. Σύμφωνα με τη δημοσκόπηση, το κόμμα τους προπορεύεται...	η. των υπόλοιπων κομμάτων.
9. Αυτή η έκδοση στερείται...	θ. της ευκαιρίας και ζητώ άδεια δέκα ημερών!
10. Υπερισχύουμε...	ι. φαντασίας.

80. Πιο επίσημα...

Συμπλήρωσε τις προτάσεις με γενικές έτσι ώστε να έχουν το ίδιο νόημα με αυτές που δίνονται.

- ✓ Πριν από τη συνάντηση είχε γίνει επίσημη πρόσκληση.
→ Της συναντήσεως/Της συνάντησης προηγήθηκε επίσημη πρόσκληση.

1. Οι ληστές δε συνελήφθησαν.
Οι ληστές διέφυγαν .....
2. Αυτός ο αθλητής θα είναι καλύτερος από όλους τους αντιπάλους του.
Αυτός ο αθλητής θα υπερισχύσει .....
3. Βρήκε ευκαιρία στη συνάντηση να διατυπώσει τις αντιρρήσεις του.
Επωφελήθηκε ..... για να διατυπώσει τις αντιρρήσεις του.
4. Η κυρία Γεωργίου έχει φροντίσει την έκδοση του βιβλίου.
Η κυρία Γεωργίου έχει επιμεληθεί ..... του βιβλίου.
5. Οι επιβάτες έζησαν μετά το δυστύχημα.
Οι επιβάτες επέζησαν .....
6. Ποιος θα είναι ο πρόεδρος του συμβουλίου;
Ποιος θα προεδρεύσει .....
7. Ο ένας προσπαθεί να υποτάξει¹ τον άλλο.
Ο ένας προσπαθεί να υπερισχύσει .....
8. Υπάρχουν άνθρωποι στον κόσμο που δεν έχουν ούτε τα βασικά, αυτά που χρειάζονται για να ζήσουν.
Υπάρχουν άνθρωποι στον κόσμο που στερούνται ..... , ...
..... για τη διαβίωσή² τους.

1. υποτάσσω: υποδουλώνω, βάζω στην εξουσία μου.

2. η διαβίωση: η ζωή.

81. Τι μου κάνεις;

α. Διάβασε το διάλογο και υπογράμμισε τα κλιτικά που είναι σε γενική.

Γιαγιά: Τι μου κάνετε, κοριτσάκια μου;

Μαρία: Καλά είμαστε, γιαγιά. Εσύ;

Γιαγιά: Δόξα τω Θεώ. Είχα ένα κρύωμα, αλλά μου πέρασε. Εσείς να μου προσέχετε. Εκεί στο σχολείο, ακούω, είναι όλα τα παιδιά άρρωστα.

Ειρήνη: Ναι, βρε γιαγιά. Αυτό λέω κι εγώ. Τώρα, το χειμώνα, δεν πρέπει να πηγαίνουμε σχολείο, γιατί κυκλοφορούν ιώσεις.

Μητέρα: Και τι θέλεις, Ειρήνη; Να μην κυκλοφορείς εσύ;

Ειρήνη: Ε, όχι ακριβώς! Απλώς να αποφεύγουμε τα επικίνδυνα μέρη, όπως το σχολείο, τα φροντιστήρια... Εκεί την αρπάζουμε! Και όλο βήχω! Γκούχου γκούχ!

Γιαγιά: Γιατί μου βήχεις, παιδί μου; Κρύωσες;

Μητέρα: Σώπα, καλέ μαμά! Τίποτα δεν έχει. Κοροϊδεύει! Μη μου τις παραχαϊδεύεις και μου τις χαλάς!

Γιαγιά: Δε σου τις κακομαθαίνω εγώ, εγώ ανησυχώ για τα παιδιά. Άλλωστε, τόσο λίγο που τις βλέπω...

Μητέρα: Να τα μας! Άρχισαν πάλι τα παράπονα!...

β. Μπορείς να διαβάσεις ξανά το κείμενο παραλείποντας τις γενικές αυτές; Παρατηρείς κάποια αλλαγή (α) στο νόημα, (β) στο ύφος, (γ) στη γραμματική/σύνταξη της πρότασης;

82. Του κυρίου Ατυχάκη τού έπεσε το λαχείο!

α. Διάβασε τι συνέβη στον κύριο Ατυχάκη και... τελείωσε την ιστορία!

Ο κύριος Ατυχάκης ήταν στο γραφείο του, όταν του τηλεφώνησε η γυναίκα του και του είπε πως τους έπεσε το λαχείο. Του ήρθε να φωνάξει από τη χαρά του, αλλά ήταν πολύ ντροπαλός. Σηκώθηκε ήρεμος και χαιρέτησε τους συναδέλφους του, λέγοντάς τους ότι έπρεπε να γυρίσει στο σπίτι του γιατί τον χρειάζονταν. Όταν μπήκε στο σπίτι, η γυναίκα του άρχισε να τον ρωτάει πού είχε βάσει το λαχείο. Του κυρίου Ατυχάκη τού ήρθε ζάλη: θυμήθηκε ότι το είχε στο σακάκι που έδωσε το πρωί στο καθαριστήριο. Το είπε στη γυναίκα του. Εκείνης της ανέβηκε το αίμα στο κεφάλι! Άρχισε να τον κυνηγάει φωνάζοντάς του. Ο κύριος Ατυχάκης προσπάθησε να την ηρεμήσει. Της είπε ότι, πριν του αρχίσει τις γκρίνιες και τις φωνές, καλό θα ήταν να πάει στο καθαριστήριο να πάρει το σακάκι. Δε φανταζόταν βέβαια τι του έμελλε να πάθει μετά απ' αυτό...

β. Ποιες από τις αντωνυμίες που είναι σε γενική είναι αντικείμενα ρημάτων; Οι υπόλοιπες αντωνυμίες τι σημαίνουν και με ποιες λέξεις συνδέονται;

γ. Διηγήσου την ιστορία σαν να ήσουν ο κύριος Ατυχάκης!

85. Στην τάξη μας

Μίλησε για την τάξη σου. Πες πού είναι κάποια πράγματα που βλέπεις, πού κάθονται κάποιοι συμμαθητές/κάποιες συμμαθήτριές σου. Χρησιμοποίησε επιρρήματα όπως:

• δίπλα σε • απέναντι από • μπροστά από • μπροστά σε • κοντά σε • δεξιά από • αριστερά από

86. Γράψε την αντωνυμία στο σωστό τύπο.

- κοντά στη Μαρία ➔ κοντά της
- μακριά από τον Πέτρο ➔ μακριά του

✓ Κάθομαι κοντά .....τους..... (αυτοί).

1. Τι βλέπετε γύρω ..... (εσείς);
2. Πρόσεξε! Πίσω ..... (εσύ) είναι ένα μωρό.
3. Ποιος κάθεται μπροστά ..... (αυτός), ο Γιάννης ή η Ειρήνη;
4. Τι νιώθει μέσα ..... (αυτός) αυτός ο άνθρωπος;
5. Οι παπούδες μας μένουν μακριά ..... (εμείς).
6. Δεν παίρνει ποτέ όλα τα βιβλία μαζί ..... (αυτή).
7. Πάντα στις δύσκολες στιγμές βρίσκεται πλάι ..... (εγώ).
8. Δίπλα ..... (αυτές) δε φοβάται τίποτα!

ΚΟΙΤΑΞΕ !

ΕΝΑΝΤΙΟΝ

ΜΕΤΑΞΥ

ΕΝΤΟΣ

ΕΚΤΟΣ

+ ΓΕΝΙΚΗ

- ▶ εναντίον του πολέμου **αλλά και** ενάντια στον πόλεμο **αλλά και** κατά του πολέμου **αλλά και** αντίθετος με τον/στον πόλεμο
- ▶ μεταξύ φίλων **αλλά και** ανάμεσα σε φίλους
- ▶ εκτός του Γιάννη **αλλά και** εκτός από το Γιάννη

'Όλοι είναι εναντίον μου!
Τι κάνουν τώρα; Και είναι και τόσο πολλοί!...
Μεταξύ μας, και λιγότεροι να ήταν, πάλι δε θα ήξερα
τι να κάνω... Και εκτός του ότι είναι πολλοί,
είναι και τεράστιοι... Μεταξύ μας, και στο ύψος μου
να ήταν, πάλι δε θα ήξερα τι να κάνω...

87. Κάτι λείπει!

Συμπλήρωσε τα κενά με το σωστό τύπο των λέξεων που είναι στις παρενθέσεις. Προσοχή στο άρθρο!

1. Όλοι οι τραυματίες είναι εκτός ..... (κίνδυνος).
2. Σε παρακαλώ, ό,τι πούμε να μείνει μεταξύ ..... (εμείς).
3. Επιτέθηκε εναντίον ..... (πενταμελής, συμβούλιο), επειδή θεώρησε ότι ο πρόεδρος του φέρθηκε άδικα.
4. Ο λυκειάρχης, εκτός ..... (άλλοι), μας ανακοίνωσε ότι η πενταήμερη εκδρομή φέτος θα γίνει τον Απρίλιο.
5. Ποιον προτιμάς μεταξύ ..... (τρεις);
6. Αυτές οι επισκέψεις θα γίνουν εντός ..... (επόμενος, εβδομάδα).
7. Στράφηκαν εναντίον ..... (παλιός, φίλος) χωρίς κανένα λόγο.
8. Από χτες το πρωί βρίσκεται εκτός ..... (Ελλάδα).
9. Δεν είναι εύκολο να διαλέξεις μεταξύ ..... (τόσος, πολύς) και ..... (ωραίος, πράγμα).
10. Αυτά τα οικόπεδα είναι εντός ..... (σχέδιο) πόλεως.

88. Πες το αλλιώς!

Φτιάξε καινούργιες προτάσεις οι οποίες να έχουν ίδιο ή παρόμοιο νόημα με αυτές που σου δίνονται. Συμβουλή: Χρησιμοποίησε γενική σε κάθε πρόταση!

1. Ανάμεσα σε αυτές τις πόλεις υπάρχουν τεράστιες διαφορές.
Μεταξύ ..... υπάρχουν τεράστιες διαφορές.
2. Κανένας δε συμφωνούσε με την πρότασή του.
Όλοι ήταν εναντίον .....
3. Θα πάμε στην εκδρομή, εκτός κι αν τύχει κάτι απρόοπτο.
Θα πάμε στην εκδρομή, εκτός .....
4. Οι εξετάσεις των μαθητών θα γίνουν από τον Ιούνιο ως τον Ιούλιο.
Οι εξετάσεις των μαθητών θα γίνουν το διάστημα μεταξύ .....
5. Η ομάδα μας δε θα παίξει στο γήπεδό της την άλλη Κυριακή.
Η ομάδα μας θα παίξει εκτός ..... την άλλη Κυριακή.

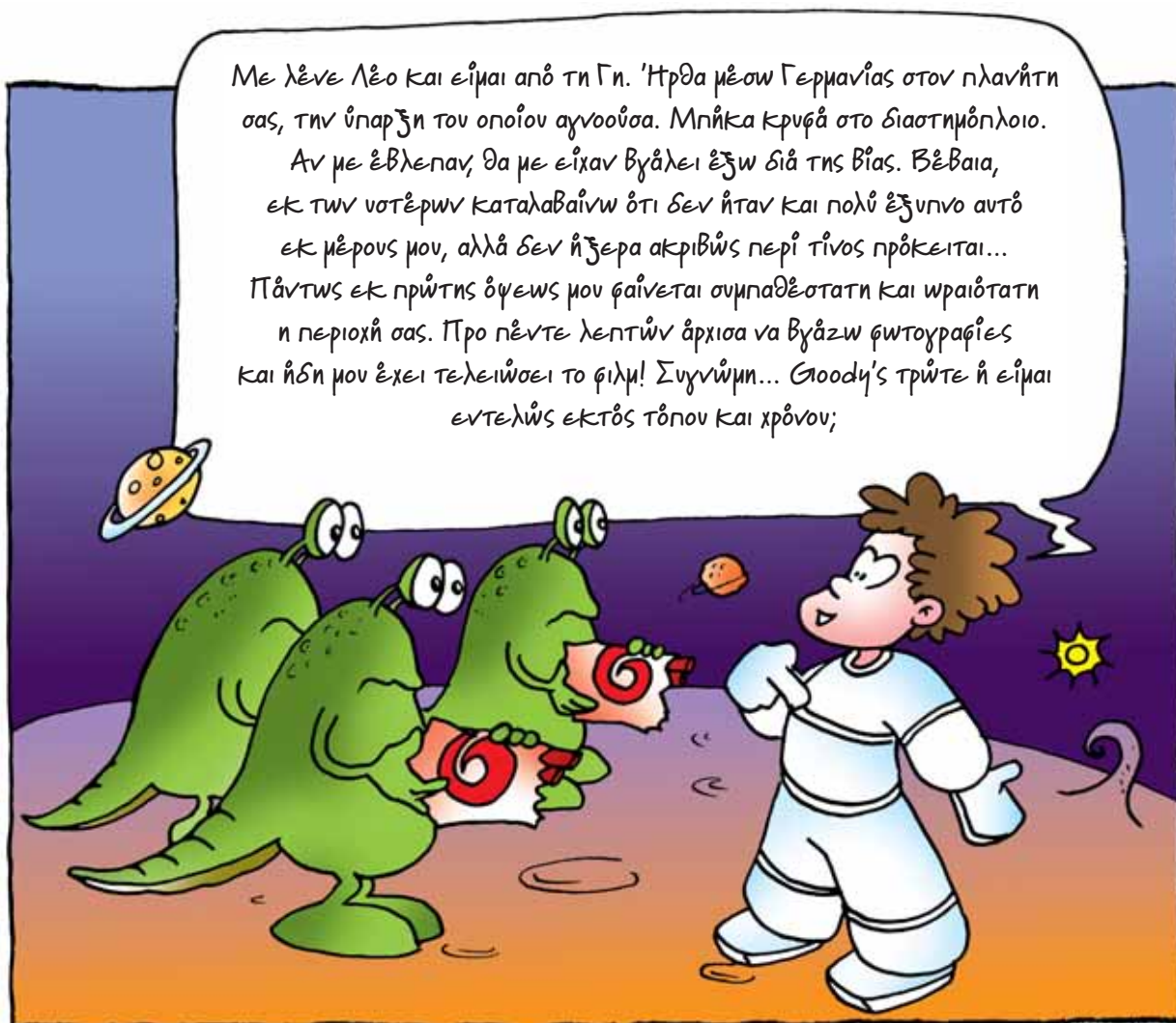

89. Ο Λέο είναι στο διάστημα. Οι... γενικές πού είναι;

Βρες τις γενικές που υπάρχουν στο κείμενο και υπογράμμισέ τις, μαζί με τις λέξεις που υπάρχουν ακριβώς πριν από αυτές. Μπορείς να καταλάβεις τι σημαίνουν;

Με λένε Λέο και είμαι από τη Γη. Ήρθα μέσω Γερμανίας στον πλανήτη σας, την ύπαρξη του οποίου αγνοούσα. Μπήκα κρυφά στο διαστημόπλοιο. Αν με έβλεπαν, θα με είχαν βγάλει έξω διά της βίας. Βέβαια, εκ των υστέρων καταλαβαίνω ότι δεν ήταν και πολύ έξυπνο αυτό εκ μέρους μου, αλλά δεν ήξερα ακριβώς περί τίνος πρόκειται... Πάντως εκ πρώτης όψεως μου φαίνεται συμπαθέστατη και ωραϊότατη η περιοχή σας. Προ πέντε λεπτών άρχισα να βγάζω φωτογραφίες και ήδη μου έχει τελειώσει το φιλμ! Συγγνώμη... Μπορώ's τρύπτε ή είμαι εντελώς εκτός τόπου και χρόνου;

Υπάρχουν κάποιες προθέσεις που δεν τις χρησιμοποιούμε πια πολύ και τις συναντάμε περισσότερο σε εκφράσεις. Τέτοιες προθέσεις είναι:

Κοίταξε μερικές βασικές σημασίες αυτών των προθέσεων και κάποια παραδείγματα:

- ΔΙΑ** = διά μέσου, μέσω, με, για
  - ▶ *διά της βίας* = με τη βία
  - ▶ *διά βίου* = για όλο το βίο, για όλη τη ζωή
- ΕΚ** = από
  - ▶ *εξ όψεως* = από την όψη, «φατσικά»
  - ▶ *εξ επαφής* = από πολύ κοντά
- ΕΠΙ** = πάνω σε, κατά την περίοδο του/της...
  - ▶ *επί της οδού Πατησίων* = πάνω στην οδό Πατησίων
  - ▶ *επί Καποδίστρια* = κατά την περίοδο του Καποδίστρια, τον καιρό που ο Καποδίστριας ήταν κυβερνήτης της Ελλάδας
- ΠΕΡΙ** = γύρω από, για
  - ▶ *περί τίνος πρόκειται;* = για τι θέμα πρόκειται;
  - ▶ *μιλάει περί ανέμων και υδάτων* = για διάφορα άσχετα θέματα
- ΠΡΟ** = μπροστά, πριν
  - ▶ *βρέθηκε προ απρόοπτου* = μπροστά σε κάτι απρόοπτο
  - ▶ *προ πέντε λεπτών* = πριν από πέντε λεπτά
  - ▶ *προ Χριστού (π.Χ.)* = πριν από τη γέννηση του Χριστού
  - ▶ *προ των εκλογών* = πριν από τις εκλογές
  - ▶ *προ καιρού / πολλού* = πριν από καιρό / πριν από πολύ καιρό

90. Συμπλήρωσε στα κενά το σωστό τύπο της γενικής. Προσοχή στο άρθρο!

1. Είναι αναγκασμένος να πληρώνει διά ..... (βίος) ένα ασήμαντο λάθος.
2. Ήξερε εξ ..... (αρχή) ότι δε θα της πει την αλήθεια.
3. Επί ..... (Οθωνας) την Ελλάδα την κυβερνούσαν οι ξένοι.
4. Ξέσπασε πυρκαγιά στο εργοστάσιο της περιοχής. Επί ..... (τόπος) έτρεξαν πυροσβεστικές δυνάμεις και η αστυνομία.
5. Θα παίρνετε αυτό το χάπι προ ..... (φαγητό).
6. Ο Παρδενώνας χτίστηκε τον 5ο αιώνα προ ..... (Χριστός).

Μερικές από αυτές τις παλιές φράσεις έχουν γίνει σήμερα **ΜΙΑ ΛΕΞΗ**, που δεν αλλάζει ποτέ (άκλιτη).

- ▶ *Ποιος είναι ο επικεφαλής;* (*επί + κεφαλής*) = Ποιος είναι ο αρχηγός;
- ▶ *Ρώτησε τον επικεφαλής αν μπορούσε να φύγει.*
- ▶ *Εξαιτίας της βροχής δεν έφυγαν.* (*εξ + αιτίας*) = Επειδή έβρεχε δεν έφυγαν.
- ▶ *Επιτέλους ήρθε το λεωφορείο!* (*επί + τέλους*) = Ουφ! Άργησε αλλά ήρθε!

91. Η Τζέιν και οι χιμπατζήδες

Διάβασε το κείμενο και υπογράμμισε τις ονοματικές φράσεις που είναι σε γενική.

Η Τζέιν πήγε στο καταφύγιο¹ του ποταμού Γκόμπε για να μελετήσει τους χιμπατζήδες. Ήθελε να δει πώς ζουν ελεύθεροι στη φύση και ποια είναι η οικογενειακή τους ζωή.

Περνούσαν οι μέρες και οι εβδομάδες. Σιγά σιγά οι χιμπατζήδες συνήθιζαν την Τζέιν και την άφηναν να πλησιάζει όλο και πιο κοντά τους. Και μια μέρα, οκτώ μήνες μετά την άφιξη της κοπέλας στον Γκόμπε, ένας χιμπατζής μπήκε στην κατασκήνωσή της. Δεν ήταν περίεργος, πεινασμένος ήταν. Σκαρφάλωσε σε μια φοινικιά που βρισκόταν ανάμεσα στις σκηνές της κατασκήνωσης και έφαγε μέχρι σκασμού από τους καρπούς της. Όταν κατέβηκε, είδε μερικές μπανάνες που είχαν μείνει από το γεύμα της κοπέλας. Προχώρησε, πήρε μια μπανάνα, την καθάρισε και την έφαγε.

92. Απάντησέ του!

Η Ελένη διαβάσει την ιστορία της Τζέιν. Ο Αλέξης τη ρωτάει αλλά η Ελένη είναι πολύ αφοσιωμένη και δεν του απαντάει. Απάντησε εσύ στις ερωτήσεις του Αλέξη.

1. Σε ποιο καταφύγιο πήγε η Τζέιν;
2. Τίνων τη ζωή ήθελε να μελετήσει;
3. Πότε μπήκε ο χιμπατζής στην κατασκήνωση της Τζέιν;
4. Γιατί μπήκε εκεί και τι έκανε;
5. Έφαγε πολύ ή λίγο;
6. Νομίζεις ότι η Τζέιν φοβήθηκε όταν είδε το χιμπατζή;

93. Εκφράσεις

α. Αντιστοίχισε τις υπογραμμισμένες λέξεις με την ερμηνεία τους.

1. τρώει <u>του σκασμού</u>	α. από την πείνα
2. έγινε <u>της τρελής/της μουρλής/της κακομοίρας</u>	β. μοντέρνο
3. πήγαινε <u>του σκοτωμού</u>	γ. πάρα πολύ
4. είναι <u>της μόδας</u>	δ. πολύ γρήγορα
5. κοιμάται <u>του καλού καιρού</u>	ε. τον επόμενο χρόνο
6. θα ξανάρθουν <u>του χρόνου</u>	στ. μεγάλη φασαρία
7. πεθάναμε <u>της πείνας</u>	ζ. πολύ βαθιά, πάρα πολύ

1. **το καταφύγιο:** το μέρος στο οποίο πηγαίνω για να προστατευτώ από κάτι, για ασφάλεια.

β. Από τις παραπάνω εκφράσεις γράψε ποιες δηλώνουν:

- α. χρόνο: .....
- β. τρόπο: .....
- γ. ποσότητα: .....
- δ. αιτία: της πείνας.

94. Κι άλλες εκφράσεις...

Μπορείς να φτιάξεις προτάσεις με τις παρακάτω γενικές; Ξέρεις τι σημαίνουν; Αν όχι, ρώτησε τα παιδιά στην τάξη σου ή το δάσκαλο/τη δασκάλα σου.

- 1. ή του ύψους ή του βάρους
.....
- 2. της προκοπής
.....
- 3. του θανατά
.....
- 4. του κεφαλιού του
.....
- 5. τ' αλατιού
.....
- 6. πάππου προς πάππου
.....
- 7. του κλότσου και του μπάτσου
.....

95. Πες πότε και τι!

Κάνε φράσεις όπως στο παράδειγμα.

- ✓ 7 / Ιανουάριος / Άγιος Ιωάννης
- ➔ Στις 7 Ιανουαρίου είναι του Αγίου Ιωάννη.

- 1. 30 / Ιανουάριος / Τρεις Ιεράρχες
.....
.....
- 2. 10 / Φεβρουάριος / Άγιος Χαράλαμπος
.....
- 3. 21 / Μάιος / Άγιοι Κωνσταντίνος και Ελένη
.....
- 4. 1 / Νοέμβριος / Άγιοι Ανάργυροι
.....
- 5. 4 / Δεκέμβριος / Αγία Βαρβάρα
.....

96. Ο μικρός Φλιντ

Η Ελένη συνεχίζει την ιστορία με την Τζέιν και τους χιμπατζήδες. Διάβασε την ιστορία και απάντησε στις ερωτήσεις.

Μια μέρα, οι μπανάνες παραλίγο να προκαλέσουν καταστροφή. Ο Γολιάθ, ένας μεγάλος αρσενικός χιμπατζής, αφού έφαγε το μερτικό¹ του, ζήτησε κι άλλη μπανάνα, που όμως δεν του την έδωσαν. Θύμωσε. Άρπαξε ό,τι βρήκε μπροστά του –ένα τσεκούρι– και επιτέθηκε κατά της γυναίκας του μάγειρα... Ευτυχώς, ηρέμησε μόλις του έδωσαν την μπανάνα του... Αργότερα, επισκέφτηκε την κατασκήνωση η χιμπατζίνα Φλο με το μικρό γιο της, το Φλιντ. Ο Φλιντ ήταν ο πρώτος χιμπατζής που μπόρεσαν να μελετήσουν οι επιστήμονες στη φύση σε τόσο μικρή ηλικία. Ο Φλιντ ερχόταν συχνά στην κατασκήνωση και έμαθε να μη φοβάται τους ανθρώπους. Όταν τον σύστησαν στην Τζέιν Γκούτολ, της άπλωσε το μικρό του χεράκι, όπως θα έκανε κι ένας άνθρωπος...

Με τις μελέτες της Τζέιν Γκούτολ μάθαμε πάρα πολλά για τους χιμπατζήδες. Τώρα γνωρίζουμε όχι μονάχα ότι μας μοιάζουν, αλλά και ότι ο τρόπος που ζουν θυμίζει το δικό μας.

1. Τι ήταν ο Γολιάθ;
2. Γιατί θύμωσε;
3. Πώς τον ηρέμησαν;
4. Τι έκανε ο Φλιντ, όταν τον σύστησαν στην Τζέιν;

ΚΟΙΤΑΞΕ!

ΚΑΤΑ/ΕΝΑΝΤΙΟΝ

ΥΠΕΡ

ΛΟΓΩ/ΕΞΑΙΤΙΑΣ

+

ΓΕΝΙΚΗ

- Ο χιμπατζής επιτέθηκε κατά/εναντίον της γυναίκας.
- Οι γονείς μου είναι κατά του καπνίσματος.
- Οι γονείς μου είναι υπέρ της σωστής διατροφής και του αθλητισμού.
- Το μαγαζί είναι κλειστό λόγω διακοπών.
- Εξαιτίας/Λόγω της κακοκαιρίας δεν έγινε η εκδρομή.

1. το μερτικό: το μερίδιο, το μέρος που μου αναλογεί.

97. Πέντε λόγους να το θέλει!

Της Ελένης της αρέσει το τζιπάκι της ΤΑΟ. Με αυτό σκέφτεται ότι θα ήταν εύκολο να γυρίσει τις ζούγκλες και να δει από κοντά τους χιμπατζήδες της Τζέιν.

Διάβασε την παρακάτω διαφήμιση και γράψε πέντε λόγους για τους οποίους νομίζεις ότι της αρέσει. Χρησιμοποίησε το ΛΟΓΩ + ΓΕΝΙΚΗ.

Η C.T. είναι ένα τετρακίνητο όχημα¹. Ο σχεδιασμός του έγινε σύμφωνα με αμερικανικές προδιαγραφές²: ο μεγάλος κινητήρας των 5,3 λίτρων, οι τεράστιοι χώροι για οκτώ επιβάτες, ο πλούσιος εξοπλισμός³, τα εξελιγμένα μηχανικά μέρη και οι μεγάλες εξωτερικές διαστάσεις⁴ είναι μερικά από τα στοιχεία που δίνουν την εικόνα του «βράχου».

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

98. ΥΠΕΡ ή ΚΑΤΑ;

Φτιάξε φράσεις όπως στο παράδειγμα.

- ✓ οι παίκτες – οι φίλαθλοι
- ➔ Υπέρ των παικτών και κατά των φιλάθλων.

1. οι εργάτες – οι υπάλληλοι
.....
2. ο εκδότης – ο συγγραφέας
.....
3. οι πολίτες – ο δήμαρχος
.....
4. οι τουρίστες – οι αγρότες
.....
5. ο μαθητής – η δασκάλα
.....
6. η πελάτισσα – ο πωλητής
.....

1. **το τετρακίνητο όχημα:** το αυτοκίνητο 4x4.
2. **η προδιαγραφή:** η περιγραφή που λέει πώς πρέπει να είναι κάτι.
3. **ο εξοπλισμός:** ο εφοδιασμός με τα απαραίτητα όπλα, εξαρτήματα, όργανα κ.λπ.
4. **οι διαστάσεις:** το μήκος, το πλάτος, το ύψος, το πάχος ενός πράγματος, το μέγεθος.

99. Άλλαξέ το!

Αντί του **ΑΝΑΜΕΣΑ** βάλε το **ΜΕΤΑΞΥ**.

- ✓ Γίνεται φασαρία ανάμεσα σε: ...εμπόρους και πελάτες.
- ➔ Έγινε φασαρία ...μεταξύ εμπόρων και πελατών.

1. ...στρατιώτες και λοχίες ➔ .....
2. ...επιχειρηματίες και γραμματείς ➔ .....
3. ...επιβάτες και ταξιτζήδες ➔ .....
4. ...ψαράδες και δύτες ➔ .....
5. ...ποδοσφαιριστές και δρομείς ➔ .....
6. ...παπάδες και καλόγερους ➔ .....
7. ...βουλευτές και ψηφοφόρους ➔ .....
8. ...γάτες και σκύλους ➔ .....
9. ...πιθήκους και γορίλες ➔ .....

100. Τι να Βάλω;

Διάλεξε τη σωστή λέξη από το πλαίσιο και γράψε με άλλο τρόπο τις προτάσεις.

- ✓ Το γράμμα έφτασε πριν από δέκα ημέρες.
- ➔ Το γράμμα έφτασε προ δέκα ημερών.

• εκτός • εντός • εναντίον • κατά • μέσω • υπέρ • λόγω/έξαιτίας • μεταξύ • προ

1. Ανάμεσα στις συμμαθήτριές της είναι και μερικές αλλοδαπές.
.....
2. Θα σας παραδώσουμε το αυτοκίνητο μέσα σε δύο εβδομάδες.
.....
3. Αφού είχαν διαφωνίες, αποφάσισαν να χωρίσουν.
.....
4. Έδωσαν εντολή στον πράκτορα να βρίσκεται έξω από τις Ηνωμένες Πολιτείες.
.....
5. Βρέθηκα μπροστά σε έκπληξη όταν ζήτησε και τη δική μου γνώμη.
.....
6. Απόψε η Εθνική Ελλάδας παίζει με την Εθνική Γαλλίας.
.....
7. Δεν υποστηρίζει την ποινή του θανάτου.
.....
8. Το μέτρο ευνοεί¹ τις μικρές ομάδες.
.....

1. **ευνοώ:** βοηθάω.

1. Ένας μύθος των Ίνκας

Βάλε στη θέση τους τις γενικές και πες τι σου θυμίζει η ιστορία.

- του βουνού
- όλων των ανθρώπων
- του βοσκού
- της βροχής

Κάποτε ένας βοσκός πρόσεξε ότι ένα λάμα δεν έτρωγε και δεν έπινε τίποτα. Τότε το ρώτησε τι συνέβαινε. Το λάμα απάντησε ..... με ανθρωπίνη φωνή ότι πρόκειται να γίνει μια μεγάλη πλημμύρα¹ και πως για να σωθεί έπρεπε να ανέβει στην κορυφή ..... . Ο βοσκός έκανε ό,τι τον συμβούλεψε το λάμα. Σε λίγο άρχισε να βρέχει δυνατά. Τα νερά ..... πλημμύρισαν τα πάντα. Μόνο ο βοσκός επέζησε και έγινε πρόγονος .....

2. Ο ήλιος και το νερό

Βάλε στη γενική τις λέξεις που βρίσκονται στις παρενθέσεις, για να διαβάσεις ένα παραμύθι από τη Νιγηρία.

Μια φορά κι έναν καιρό, τότε που όλα πάνω στη γη ήταν αλλιώς, ο ήλιος και το νερό ζούσαν μαζί κι έκαναν παρέα. Ο ήλιος πήγαινε συχνά επίσκεψη στο νερό, μα το νερό ποτέ δεν τον είχε επισκεφτεί.

«Γιατί δεν έρχεσαι και συ στο παλάτι μου;» ρώτησε μια μέρα ο ήλιος το νερό.

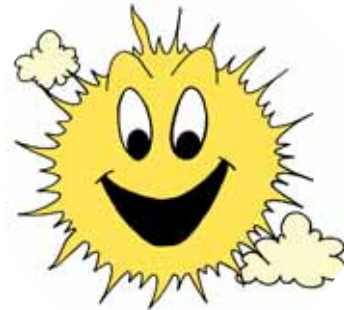
«Δεν μπορώ, ήλιε μου» απάντησε το νερό «γιατί, αν έρθω, πρέπει να φέρω μαζί μου όλους τους συγγενείς μου».

«Το παλάτι μου είναι μεγάλο και τους χωράει όλους» απάντησε ο ήλιος.

Έτσι, το νερό μάζεψε όλους τους συγγενείς του και κίνησαν για το λαμπρό παλάτι ..... (ο ήλιος). Ήταν το νερό ..... (η θάλασσα), το νερό ..... (οι ποταμοί), το νερό ..... (οι πηγές και οι λίμνες), το νερό ..... (οι βροχές, οιθύελλες και οι καταιγίδες), ήταν... και τι δεν ήταν!

Όταν έφτασαν στο παλάτι ..... (ο ήλιος), εκείνος κατέβηκε να τους υποδεχτεί. «Καλώς τους» πρόφτασε να πει και, πριν τελειώσει, το νερό χύθηκε στο παλάτι και πλημμύρισε τα πρώτα πατώματα. Ο ήλιος, ξαφνιασμένος, έτρεξε κι ανέβηκε στα τελευταία πατώματα, μα σε λίγο έβλεπε με τρόμο το νερό να γεμίζει το παλάτι του.

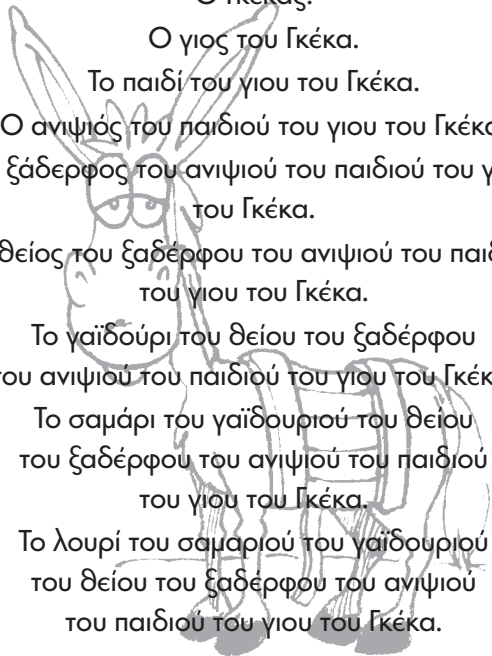
«Σου το είπα πως είμαστε πολλοί» του είπε το νερό, που έβλεπε τον ήλιο να χλοιάζει όλο και περισσότερο. «Τώρα όμως δεν μπορούμε να κάνουμε πίσω». Ο ήλιος έβλεπε το νερό να προχωρά και σιγά σιγά να ανεβαίνει και να γεμίζει και τα τελευταία πατώματα ..... (το παλάτι). Αναγκάστηκε να ανέβει στη στέγη. Το νερό όμως σκέπασε και τη στέγη. Τότε ο ήλιος κάνει ένα πήδημα και φρασαπ, ανεβαίνει στον ουρανό. Από τότε, άρχισε να μένει εκεί. Κι εκεί είναι ακόμα και σήμερα.

¹ η πλημμύρα: όταν ξεχειλίζουν τα νερά και σκεπάζουν τα πάντα.

3. Διάβασε για τον Γκέκα και φτιάξε κι εσύ μικρές αλυσίδες με τις λέξεις του πλαισίου.

Ο Γκέκας.
Ο γιος του Γκέκα.
Το παιδί του γιου του Γκέκα.
Ο ανιψιός του παιδιού του γιου του Γκέκα.
Ο ξάδερφος του ανιψιού του παιδιού του γιου του Γκέκα.
Ο δείος του ξαδέρφου του ανιψιού του παιδιού του γιου του Γκέκα.
Το γαϊδούρι του δείου του ξαδέρφου του ανιψιού του παιδιού του γιου του Γκέκα.
Το σαμάρι του γαϊδουριού του δείου του ξαδέρφου του ανιψιού του παιδιού του γιου του Γκέκα.
Το λουρί του σαμαριού του γαϊδουριού του δείου του ξαδέρφου του ανιψιού του παιδιού του γιου του Γκέκα.

- ο Πέτρος • ο αδελφός • το Γυμνάσιο
- το προαύλιο • η βρύση • το νερό

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....
4. ....
.....
5. ....
.....
6. ....
.....

- τα κορίτσια • οι ξαδέρφες • τα σπίτια • τα δωμάτια • τα παράθυρα • οι κουρτίνες

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....

- η Ευρώπη • οι χώρες • οι πρωτεύουσες • τα μουσεία • τα εισιτήρια • οι τιμές

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....

4. Αετίσιο μάτι!

α. Πρόσεξε τα σκίτσα και βρες τι έχει αυτός που...

- ✓ βλέπει πολύ καλά και δεν του ξεφεύγει τίποτα
- ➔ μάτι αετού, είναι αετομάτης.

• αετονύχης • κατσικοπόδαρος • γαϊδουροκέφαλος • αετομάτης • λαγοπόδαρος • κοκορόμμαλος

1. κάνει χαζομάρες και δεν είναι πολύ έξυπνος

.....

2. είναι γρουσουζής και φέρνει ατυχία

.....

3. δεν αλλάζει εύκολα γνώμη

.....

4. είναι παμπόνηρος και ξέρει πώς να γίνει πλούσιος

.....

5. τρέχει γρήγορα

.....

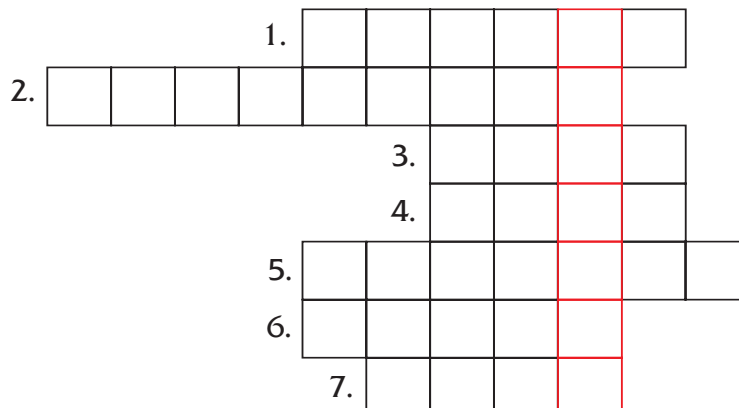
β. Γράψε τις λεζάντες.

.....

5. Κουίζ

Τη γλώσσα που μιλούσαν οι Ίνκας τη μιλούν ακόμα σε κάποιες περιοχές του Περού. Για να μάθεις πώς λέγεται η γλώσσα των Ίνκας, λύσε το σταυρόλεξο.

1. Τόπος λατρείας.
2. Κορίτσια της ηλικίας σου.
3. Θεός του Ήλιου.
4. Μπίρα.
5. Ταχυδρόμος.
6. Κομπιουτεράκι.
7. Χρήσιμο ζώο.

6. Το φροντιστήριο

Διάβασε το κείμενο και πες ποιο είναι το πρόβλημα της Ελένης.

Εδώ και τρία χρόνια πηγαίνω δύο φορές την εβδομάδα στο φροντιστήριο ξένων γλωσσών της γειτονιάς μου. Μια χαρά φροντιστήριο είναι. Εκεί πηγαίνουν άλλωστε και οι φίλες μου.

Δυστυχώς, μια γνωστή των γονιών μου και μητέρα δύο ηλίδιων κοριτσιών που δεν τα αντέχει κανείς προτείνει στη μητέρα μου να μου αλλάξει φροντιστήριο. Στο φροντιστήριο που πηγαίνω, λέει, ο αριθμός των μαθητών όλο αυξάνεται και η ποιότητα των μαθημάτων όλο χειροτερεύει. Όσο για τα προσόντα των καθηγητών, δεν ήταν ποτέ ικανοποιητικά. Μάλιστα, ξέρει μια καθηγήτρια Γερμανικών που δεν έχει κανένα δίπλωμα. Τέλος πάντων, όταν είπε στον πατέρα μου ότι οι τιμές των άλλων φροντιστηρίων είναι πιο συμφέρουσες¹ και στη μητέρα μου ότι η επίβλεψη² των μαθητών (και των μαθητριών εννοείται) είναι πιο αυστηρή, οι γονείς μου πείστηκαν... Έτσι, αύριο ξεκινώ σε άλλο φροντιστήριο...

7. Πώς το λέει η Ελένη;

1. ένα φροντιστήριο όπου διδάσκονται ξένες γλώσσες:
.....
2. η μητέρα που έχει δύο ηλίδια κορίτσια:
.....
3. υπάρχουν πολλοί μαθητές:
.....
4. τα μαθήματα δεν έχουν καλή ποιότητα:
.....
5. μια καθηγήτρια που διδάσκει Γερμανικά:
.....
6. τα άλλα φροντιστήρια κάνουν συμφέρουσες τιμές:
.....
7. επιβλέπουν αυστηρά τους μαθητές και τις μαθήτριες:
.....

8. Ονοματικές φράσεις σε ΓΕΝΙΚΗ

Βρες μερικές στο κείμενο και γράψε τι δηλώνουν.

- ✓ φροντιστήριο ξένων γλωσσών. ....
1. ....
  2. ....
  3. ....
  4. ....

1. **συμφέρων, συμφέρουσα, συμφέρον:** αυτός που συμφέρει, που είναι καλός για κάποιον.

2. **η επίβλεψη:** ο έλεγχος, η παρακολούθηση.

9. Άλλαξε τις προτάσεις

Δες το παράδειγμα και πες τι δηλώνει η γενική σε κάθε περίπτωση.

- ✓ Το αυτοκίνητο αυτό ανήκει στην καθηγήτριά μας.
→ Το αυτοκίνητο αυτό .....είναι της καθηγήτριάς μας..... → γενική κτητική

1. Τις ώρες που έχουμε μαθήματα είμαστε όλοι στις τάξεις.
Τις ώρες .....
2. Οι μαθητές έχουν βιβλία που δίνονται δωρεάν.
Τα βιβλία .....
3. Αυτή η κυρία έχει δυο γιους και δυο κόρες.
Αυτή η κυρία είναι μητέρα .....
4. Οι πόρτες στο καινούργιο κτίριο είναι μεγάλες.
Οι πόρτες .....
5. Εκείνα τα παιδιά μένουν κοντά στην πλατεία.
Τα σπίτια .....
6. Τα δικά μας μολύβια έχουν κόκκινο χρώμα.
Το χρώμα .....
7. Ξέρεις πόσο κάνουν αυτά τα προϊόντα;
Ξέρεις την τιμή .....
8. Τι ωραία που μυρίζουν τα λουλούδια που είναι στους κήπους!
Τι ωραία που μυρίζουν τα λουλούδια .....
9. Η λάμψη από τους προβολείς δεν τον άφηγε να δει καλά.
Η λάμψη .....
10. Έλυσαν ορισμένα προβλήματα.
Βρήκαν τη λύση .....
11. Αύριο γιορτάζουν οι φίλοι μας.
Αύριο είναι .....
12. Ο Γιάννης αγαπάει τη μητέρα του, γι' αυτό δεν είπε τίποτα.
Η αγάπη ..... τον έκανε να μην πει τίποτα. ....
13. Ο επιεικής καθηγητής αποφάσισε να μην τους τιμωρήσει.
Η απόφαση .....
14. Κάποιοι άνθρωποι φοβούνται το μέλλον.
Το μέλλον είναι ο φόβος .....
15. Πρέπει να αλλάξουν τα καθίσματα που είναι στο μικρό θέατρο.
Πρέπει να αλλάξουν τα καθίσματα .....
16. Ένα χειμωνιάτικο πρωί έφυγε από το σπίτι.
Ένα πρωί .....

10. Πες το διαφορετικά

Δες τα παραδείγματα.

- ✓ Το Δεκέμβρη έχουμε γιορτές και κάνουμε δώρα.
- ➔ Ο Δεκέμβρης είναι ο μήνας των γιορτών και των δώρων.
- ✓ Το Μάιο ανθίζουν τα λουλούδια.
- ➔ Ο Μάιος είναι ο μήνας των λουλουδιών.

Πολλοί μήνες έχουν δύο τύπους:

- ο Γενάρης ➔ ο Ιανουάριος
- ο Μάης ➔ ο Μάιος
- 15/12 ➔ δεκαπέντε Δεκέμβρη ➔ δεκαπέντε Δεκεμβρίου

1. Τον Αύγουστο όλοι πάνε διακοπές.

.....

2. Τον Απρίλιο λέμε ψέματα.

.....

3. Το Μάρτιο έχουμε πολλές καιρικές αλλαγές.

.....

4. Το Φλεβάρη γιορτάζουν οι ερωτευμένοι.

.....

5. Τον Ιούλιο οι μέρες είναι ζεστές.

.....

6. Το Σεπτέμβρη τρώμε σταφύλια.

.....

7. Τον Οκτώβρη πέφτουν οι πρώτες βροχές.

.....

8. Το Νοέμβρη έρχονται οι πρώτες κρύες μέρες.

.....

9. Τον Ιούνιο έχουμε σχολικά διαγωνίσματα.

.....

10. Τον Ιανουάριο κάνουμε σχέδια.

.....

11. Τι νύχτα κι αυτή!

Συμπλήρωσε τα κενά.

Χτες το βράδυ δεν κοιμηθήκαμε καθόλου. Στην αρχή γάβγιζε το σκυλί ..... (ένας, γείτονας), γιατί τα τραγούδια ..... (κάποιος, μεδυσμένος) κάτω στο δρόμο το τρώμαζαν. Όμως, με τη φασαρία αυτή, ξύπνησε το μωρό ..... (διπλανοί) μας. Το κλάμα ..... (μωρό) και φυσικά το γάβγισμα ..... (σκυλί) ανησύχησαν τη γάτα μας, που άρχισε να γρατζουνάει την πόρτα ..... (δωμάτιο) μου. Είναι πολύ φοβητσιάρα αυτή η γάτα. Τελικά με πήρε ο ύπνος, αλλά σε λίγο πάλι ξύπνησα από το απότομο φρενάρισμα ..... (μια, μηχανή) και

..... (ένα, φορτηγό) που παραλίγο να τρακάρουν ακριβώς στη γωνία ..... (σπίτι) μας. Δε σηκώθηκα, αλλά δυστυχώς μετά από λίγο βγήκα τρομαγμένος στο μπαλκόνι. Οι ένοικοι ..... (όλος, πολυκατοικία, γειτονιά) ήταν κι αυτοί στα μπαλκόνια και στα παράθυρα. Από το διαμέρισμα ..... (δεύτερος, όροφος) ακουγόταν ο ήχος ..... (διάφορος, πράγμα) που έσπαγαν και οι φωνές ..... (κάποιος, άνθρωπος) που μάλωναν. Γιατί μάλωναν; Δεν έμαθα. Πού να ξέρω τα προβλήματα ..... (καθένας); Το κακό ήταν ότι στις φωνές ..... (εκείνος, άνθρωπος) προστέθηκαν και οι παρατηρήσεις ..... (μερικός, γείτονας) που νόμιζαν πως μπορούν να επιβάλουν την τάξη φωνάζοντας. Και προστέθηκαν και τα κλάματα ..... (πολύς, μωρό), τα γαβγίσματα και ..... (άλλος, σκυλί) και η ανησυχία

..... μου ..... (δικός, γάτα). Γινόταν ..... (τρελή)! Αυτή η φασαρία χάλασε τον ύπνο και ..... (όλος, όσος) δεν είχαν ενοχληθεί από όλα τα προηγούμενα. Τελικά ήρθε η αστυνομία. Εμένα ..... (εγώ) ερχόταν να πω ..... (αστυνομικός) να τους συλλάβουν όλους, για προληπτικούς λόγους, μήπως και μπορέσω και κοιμηθώ λιγάκι! Τι τα δες; Αυτοί ..... (οποίος) τα σπίτια είναι σε πολυκατοικίες ποτέ δεν ξέρουν αν και πόσο θα κοιμηθούν!...

12. Ο Ήλιος και ο γιος του

Διάβασε το κείμενο για τους Ίνκας και συμπληρώστε τα κενά με τη λέξη ΗΛΙΟΣ.

Οι Ίνκας λάτρευαν ..... . Στη θρησκεία τους ..... ήταν ο θεός Ίντι. Οι Ίνκας πίστευαν ότι ο αυτοκράτορας ήταν γιος ..... .
Μια φορά το χρόνο, στην πρωτεύουσα Κούζκο, γινόταν η γιορτή ..... . Ο αυτοκράτορας πρόσφερε το ιερό ποτό στον πατέρα του, ...
Ο θεός Ίντι είχε πολλούς ναούς. Σε μερικούς υπήρχαν χρυσοί δίσκοι που συμβόλιζαν τη δύναμη ..... .

ΠΡΟΣΟΧΗ!

Η λέξη μπορεί να είναι στην **ονομαστική** (ήλιος), στην **αιτιατική** (ήλιο) ή στη **γενική** (ήλιου). Μην ξεχάσεις το άρθρο, όπου χρειάζεται!

13. Η μούμια του αυτοκράτορα

Διάβασε για το Σάπα Ίνκα, τον αυτοκράτορα των Ίνκας, και συμπλήρωσε τα κενά με τη λέξη ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑΣ.

Οι Ίνκας είχαν ..... . Τον έλεγαν Σάπα Ίνκα, που σημαίνει «πρώτος Ίνκα». Δεν ήταν απλώς ..... . Οι Ίνκας πίστευαν ότι ..... τους ήταν γιος του θεού Ήλιου και ο ίδιος θεός.
Κάθε μέρα, σε μια ειδική τελετή, οι υπηρέτες έκαιγαν τα ρούχα ..... και τα φαγητά που είχε αφήσει. .... καθόταν σ' ένα χρυσό θρόνο. Μπροστά σ(ε) ..... οι επισκέπτες έπρεπε να προσκυνούν. Όταν έφτυνε, μια υπηρέτρια μάζευε τα σάλια ..... στο χέρι της. Αν έπεφτε μια τρίχα από το κεφάλι του, την έτρωγε.
Οι Ίνκας πίστευαν ότι ..... τους δεν πεθαίνει ποτέ. Σκότωναν τους υπηρέτες του, για να φροντίζουν ..... μετά το θάνατό του. Με το σώμα ..... (νεκρός αυτοκράτορας) έφτιαχναν μια μούμια. Τάιζαν και φρόντιζαν τη μούμια του, όπως έκαναν όταν ..... ήταν ακόμα ζωντανός. Στις γιορτές έβγαζαν τις μούμιες βόλτα. Οι Ίνκας χαιρετούσαν ..... (νεκρός αυτοκράτορας) και τους προσέφεραν δώρα. Οι υπηρέτες μάλιστα πήγαιναν τη μούμια ..... επίσκεψη στη μούμια .....

ΠΡΟΣΟΧΗ!

Η λέξη μπορεί να είναι στην **ονομαστική**, στην **αιτιατική** ή στη **γενική**. Μην ξεχάσεις το άρθρο, όπου χρειάζεται!

(άλλος αυτοκράτορας).

..... των Ίνκας είχαν πολλά πλούτη. Οι αγρότες έδιναν το ένα τρίτο από τη σοδειά¹ τους ..... . Επίσης, ήταν αναγκασμένοι να δουλεύουν δωρεάν στα κτήματα ..... .
Μετά το θάνατό τους, ... κρατούσαν όλα τα παλάτια και τα κτήματα που είχαν όταν ζούσαν. Αυτό το σύστημα δημιουργούσε μεγάλο πρόβλημα για ..... (επόμενος αυτοκράτορας). Αφού δεν του έδιναν τα πλούτη ..... (νεκρός αυτοκράτορας), ... (νέος αυτοκράτορας) προσπαθούσε να αποκτήσει δικά του πλούτη. Ο καλύτερος τρόπος γι' αυτό ήταν να μεγαλώσει η χώρα. Γι' αυτό ο στρατός ..... ήταν τεράστιος και έκανε συνέχεια πόλεμο με τους γειτονικούς λαούς.

1. η σοδειά: αυτό που δίνει η γη στο γεωργό κάθε χρονιά.

